TEGN

Tidskrift om og med tegneserie
Nr. 4 1990 Løssalg kr.39,-

Verden er gal!

To mentalpasienter:
MAD og PYTON
og deres redaktører!

Verden er tøff!

Møt den tøffeste
MELKE-MANNEN!

-dessuten tegneserie, anmeldelser og mye, mye annet!

F 038 04

TREFF KULE TYPER I DONALD DUCK & CO, DU OGSÅ!

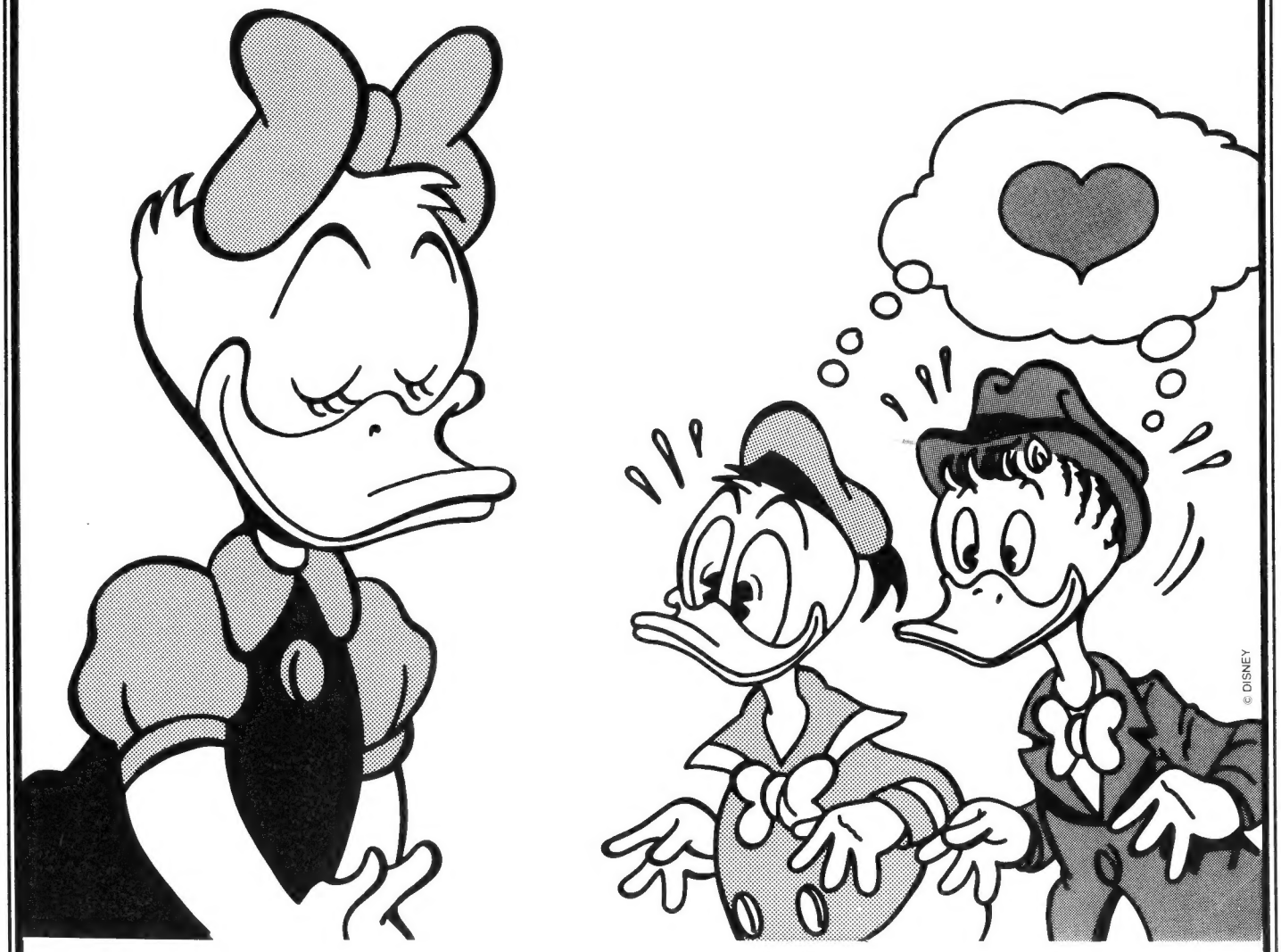

DONALD DUCK & Co

-verdens beste underholdning!

Leder:
—To skritt fram og ett tilbake...

TEGN skifter redaktør. Etter å ha ledet arbeidet med TEGN siden starten, og før det Serieleseren og Tekst & Tegning, har jeg funnet det riktig å overlate ansvaret til yngre krefter, som det heter.

I bladets styre er vi enige om at Finn Bjørklid bør overta som redaktør og styreformann fra vårt neste årsmøte. Redaktørjobben er han i praksis i full sving med.

Da Serieleseren ble til i 1976, var det særlig de gamle, etablerte seriene som sto i fokus. Tegneseriemarkedet i Norge var stort, men fordelt på langt færre titler enn senere. Serieleseren var preget av det, men samtidig var bladet et meget tidlig eksempel på en ny giv i bransjen. Det var nemlig et serieforlag, Hjemmet, som sto bak dette prosjektet, som altså var et av de første seriøse blader i Norge som skrev om tegneserier. At det ikke lønte seg, var neppe forbausende, og ingen kan lastes for det.

Tekst & Tegning startet som en direkte etterfølger etter Serieleseren i 1978 og kom ut regelmessig fram til og med 1985-årgangen. I den første delen av denne perioden begynte vi å rette blikket mot Danmark. Europeiske serier var den gangen vanligere i vårt sørlige naboland enn hos oss. Kulturhungrige nordmenn valfartet til spesialforretninger og tegneseriefestivaler i København, og vi fikk mer å skrive om. Flere av oss kom også i kontakt med det svenske Seriefrämjandet og leste med stor interesse og en viss misunnelse Thud (senere Bild & Bubbla), et virkelig tidsskrift om tegneserier.

I 1980 ble Norsk Tegneserie-Forum startet, og dermed ble det et uformelt samarbeid mellom Tekst & Tegning og forumet, hvor undertegnede satt som sekretær de første årene. Etter noen år ble NTFs blad Bobbla slått sammen med Tekst & Tegning. Som mange vet, skilte bladene senere lag igjen, men den kortvarige fusjonen hadde gunstige virkninger for Tekst & Tegning. Det skilte seg ut en redaksjonell kjerne som bestod av Bobblas Finn Bjørklid og Tore Feiring og Tekst & Tegnings Tor Ødemark og undertegnede. Samarbeidet med Bobbla førte også til at Tekst & Tegning vant innpass i landets biblioteker, noe TEGN senere har dratt nytte av.

På slutten av Tekst & Tegning-perioden begynte så smått voksenseriebølgen i Norge. Vi fikk enda mer å skrive om. Tanken om et norsk motstykke til Bild & Bubbla vokste fram hos den kvartetten jeg nettopp nevnte, og i 1986 kom det første nummeret av TEGN ut. I strid med alle dystre spådommer har bladet klart seg økonomisk og kommet ut regelmessig.

TEGN var lenge en typisk del av den nye bølgen. Vi skrev om tegneseriealbum for voksne, vi var opptatt av den franske seriekulturen, og vi ville gjerne være intellektuelle og analytiske. Men bølgen tok slutt. Tegneseriemarkedet har tørket inn i Frankrike. Men samtidig skjer det positive ting i vårt eget land. Nye talenter dukker stadig opp, og vi har fått en støtteordning som gjør det mer attraktivt for både tegnere og forlag å satse. Det er plutselig vårt eget land som er blitt det mest interessante, og hvem ville trodd det for 15 år siden?

TEGN vil derfor stadig ha masse å skrive om, og jeg tror den nye redaktøren går interessante tider i møte. Jeg ønsker ham lykke til, og vil samtidig takke alle dem som på forskjellig vis har bidratt til Serieleseren, Tekst & Tegning og TEGN opp gjennom årene. En særlig takk til den kjernen av abonnenter som har hengt med gjennom alle de 15 årene.

Jon Gisle

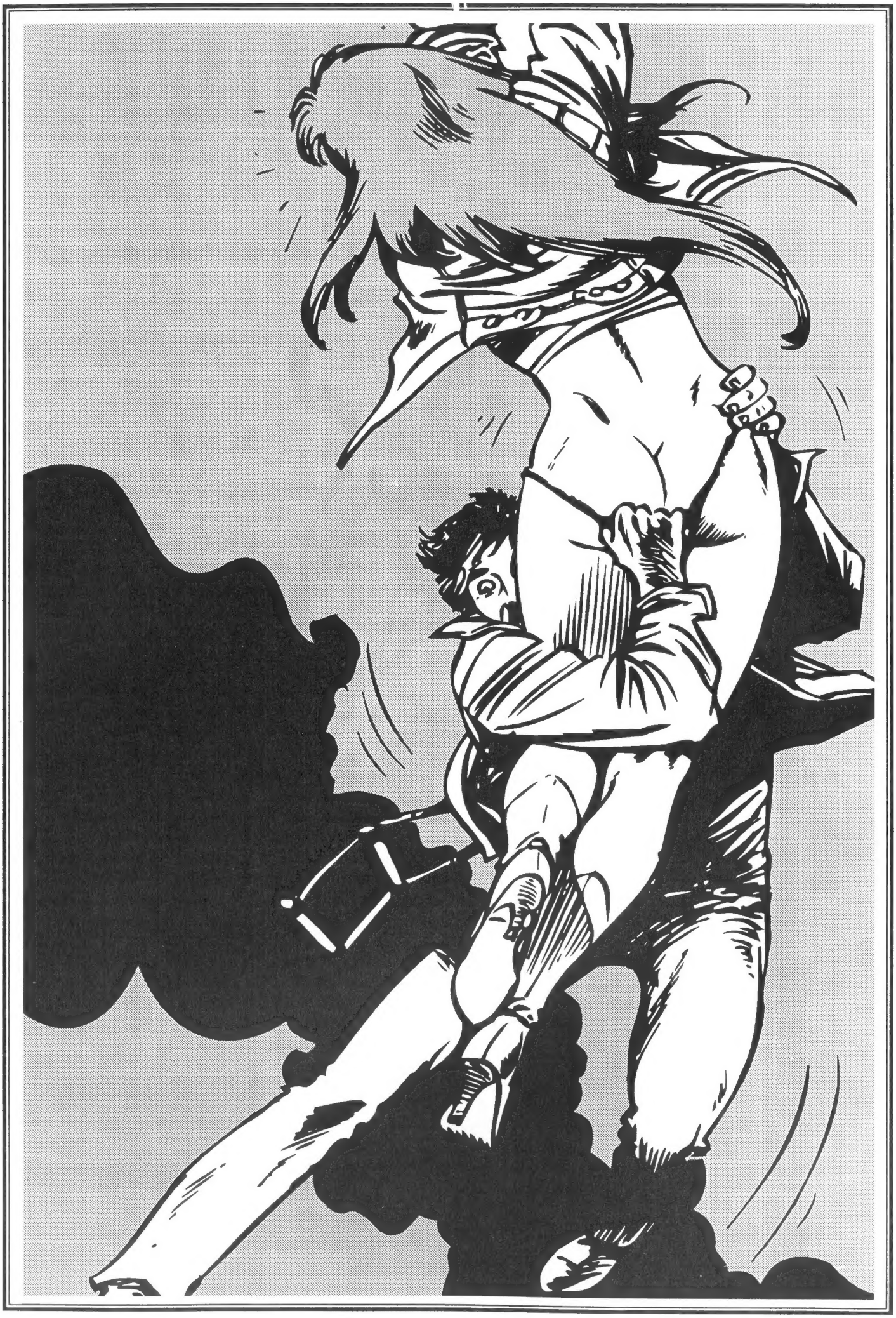

TEGN

TEGN Nr. 4
(18)
1990
5. årg.

Leder: To skritt fram og ett tilbake 3
TEGN i Tiden: 6
Serieforlagenes velsignelser 6
Støtteordningen på lufta 7
Fraksjoner 8
Sanksjoner 9
Kollisjoner 10
Møte med Tore Knutsen: Bedre og bedre... 11
Nye talenter fra Kunst- og Håndverksskolen 14
4 x 4 tegneserie: «Dobbeltgjengeren» 17
TEMA: Det er en sinnsyk verden der ute:
Del 1: MAD; intervju med redaktørene *Hege Høiby og Haakon Isachsen* 25
Del 2: PYTON; intervju med redaktør (og hoppbakkonstruktør) *Dag E. Kolstad* 30
Underdel 3: *Statspytonister* 33
Underdel 4: *I oksens buk* 36
Mer galskap: Verdens tøffeste melkemann Reid Flemming av David Boswell 37
Anmeldelser: Kritikk, ros og slakt 41
TEGNs post-julebord 50

Omslagsillustrasjon: Arild Midthun
Omslagsdesign (for- og bakside): Tore Feiring
Layout: Finn Bjørklid

TEGN utgis av TEGN A/L
Postboks 162, 1473 Skårer
TEGN utkommer kvartalsvis
TEGN utgis med støtte fra Norsk Kulturråd
ISSN 0801-6879

Redaksjon:
Jon Gisle (avtroppende redaktør)
Finn Bjørklid (med-redaktør)
Tor Sandberg (redaksjonssekretær)
Tore Feiring (annonsesjef)
Tor Ødemark (økonomiansvarlig)
Mock Duck (filosof, på permisjon)

TEGN © ™ skrives og referes til med store bokstaver. Tyveri av TEGNs logo vil bli anmeldt.

Produksjon: Quark Xpress og Illustrator 88 på laserutskrift.
Repro og trykk: Sandvig, Askim

Annonsering i TEGN:
Kontakt annonseansvarlige Tore Feiring tlf.: 09/88 10 62 (gjelder også Tor Sandberg). TEGN, som har tilgang på avansert teknisk produksjonsutstyr, er behjelpelig med utforming av annonsemateriell om ønskelig.

Abonnement på TEGN:
For 145,- kr mottas 4 nummer (1 år), som betales inn til
TEGN
Postboks 162, 1473 Skårer
Postgiro: 4 37 21 08

SERIFORLAGENES VELSIGNELSER FOR VINTEREN 1990/91:

Mindre og mindre nytt

Bladkompaniet registrerer som alle andre at markedet for tegneserier i Norge faller ytterligere. dette gjelder ikke bare album, men også hefter. Terje Nordberg i Bladkompaniet mener imidlertid at det fortsatt er marked for kvalitet, og nevner som et eksempel på det at *Tommy og Tiger'n* fortsatt er en salgs-suksess.

Ellers er *Stripp* kanskje den mest interessante utgivelsen hos Bladkompaniet for tiden. Her trykkes nå en smakebit av Jo-El Azaras *Taka-ta-kata*. Denne serien, som nå for oss er nærmest ukjent, var faktisk den mest leste tegneserie i Belgia på 60-tallet. Azara slo altså ut selveste Hergé på hjemmebane. For mange år siden forlot han tegneseriene for i stedet å bli reklametegner, og akkurat nå er det visst ingen som vet hva han gjør.

Stripp vil også bringe en ny amerikansk humorserie, *Fusco-brødrene* av J.C. Duffy. Det er en sær og særpreget serie om fire arbeidsløse brødre og en hund under utdanning (!). Tegneren må ha en viss tilknytning til Skandinavia; hovedpersonene har nemlig - i original - navn som Axel, Lars og Rölf!

Endelig nevner vi at Stripp vil trykke en del vitsetegninger av Callahan, som ligger opp til Larsons stil, men med svartere humor.

I serien Gode Ned-leggelser nevner vi at *Sølvpilen* nå går inn. Alt materiell er nå publisert på norsk, og det opptil flere ganger.

Den nye støtteordnin en gjør at Bladkompaniet nå ønsker tegnere til støtteverdige serier i håp om at man lettere kan få finansiert mer personlige og uvanlige serier. Det meldes for øvrig at arbeidet med bind 3 av

Rölf og Axel i intelligent samtale om skandinavisk musikk.

WHAT IS THIS MUSIC, RÖLF?
SCANDINAVIAN SURF MUSIC.
BRÜ
"UNDER THE FJORDWALK"???
THE PRICE WAS DRASTICALLY REDUCED.
YOU SHOULDN'T HAVE REDUCED YOUR PRICE...
YOU SHOULD BE GETTING TOP DOLLAR TO LISTEN TO THIS...AND SO SHOULD I!!!
UNDER THE FJORDWALK WITH OLEG SCHMOLEG

Solruns saga er i gang.

Semic
utgir i februar *Valhall* nr. 4, som tilsvarer nr. 6 i den danske serien; i Norge har man nemlig hoppet over de to filmalbumene. Nr. 4 heter *Iduns gyldne epler* og handler om foryngelseseplene som ga de gamle gudene evig liv. Eplene forsvinner, gudene begynner å eldes og får panikk. dette er Semics relansering av Valhall-serien.

Alvefolket nr. 19 kommer i mars, og dermed nærmer man seg slutten på den pågående syklusen. Serien selger bra, og man vurderer å gå løs på neste syklus, som er i 8 bind.

En ny fransk serie er *Billy Katt.* den handler om en gutt som blir katt i sitt neste liv, og som har visse problemer med å tilpasse seg dyretilværelsen.

Slik ser han ut, hovedpersonen i ***Billy Katt.***

Fantomet Spesial-album nr. 10 kommer også, med avisserier fra 1967-67 av Lee Falk og Sy Barry. I tillegg flere pocketbøker, blant annet *Sprint* nr. 3 *(Ned med diktatoren!)* , *Viggo* nr. 4 *(Tidløs galskap)* og en Gotlib-pocket, *Hubert Muus og ulvungene hans.*

La oss til slutt nevne at Semic står bak *Nintendo Magasin,* med tegneserier om figurene fra de forskjellige spillene samt stoff omkring spillene.

Syn og Segn
trykker en helsides tegneserie i hvert nummer - av forskjellige tegnere. TEGN oppfordrer folk som arbeider i ensides formatet og gjerne vil nå et større publikum, om å kontakte bladets redaktør Borghild Gramstad.

Jon Gisle

TEGN i Tiden

Støtteordningen på lufta!

I november trådte utvalget som skal forvalte den nye produktstøtteordningen for norske tegneserier, for alvor i funksjon og fordelte potten for 1990.

Kvaliteten på de innsendte bidrag var høy, og utvalget fant at hele 8 av de 11 bidragene var støtteverdige. Det førte til at en del av de åtte måtte nøye seg med betraktelig mindre penger enn de hadde søkt om. Resultatet av tildelingen ble:

Troll - Urgrims hemmelighet av Arild Midthun og Terje Nordberg: kr. 54 000

Solruns saga - Nattlys av Eirik Ildahl og Bjørn Ousland: kr. 40 000

Adolfs menn av Tor Bomann-Larsen: kr. 30 000

Gutta på skauen av Geir Florhaug, Eirik Ildahl og Terje Nordberg: kr. 31 000

Fantomus-Tronarvingen av Kjell Midthun: kr. 24 000

Kristina av Tunsberg av Morten Myklebust og Kåre Holt: kr. 39 000

Jazzbasillen av Christopher Nielsen: kr. 32 000

Mix av diverse tegnere og forfattere: kr. 35 000

Det er en del av selve ordningen at utvalget skal sikre at opphavsmennene får en rimelig del av kaka. I de fleste av tilfellene ovenfor ble det bevilgede beløp derfor delt ca. 50-50 mellom forlag og opphavsmenn. Unntakene var Kristina av Tunsberg, som Morten myklebust driver fram alene, og Urgrims hemmelighet, som var en såpass dyr produksjon at Ildahl og Midthun måtte nøye seg med tredjeparten. Tegnernes og forfatternes andel av støtten kommer i tillegg til den royalty de mottar av sine forlag.

Fordi ordningen kom på lufta så sent på året, ga man i 1990 etterhåndsstøtte. (Det eneste unntaket var Kristina av Tunsberg.) Fra 1991 gis kun forhåndsstøtte på grunnlag av manus, skisser og noen ferdigtegnede sider. Dessuten må kalkyle vedlegges. Første søknadsfrist er 1. mai, og utvalget ventes å få 500 000 kroner til disposisjon dette året. De fullstendige reglene for støtteordningen finner du i forrige nummer av TEGN.

Jon Gisle

FRAKsJONER

—Om boken ikke ender godt, er det godt den ender!
-Brikt Jensen

Tabloid-gjennomslag

Dagbladet fant det bryet verdt å la 11 norske tegnere komme med hver sin versjon av 1990 i lørdagsDagbladet for 29. desember.

Det var Arild Midthun, Tommy Sydsæther, Waldemar Hepstein, Håkon Aasnes, Steffen Kverneland, Thore Hansen, Tore Knutsen, Bente Roestad, knut Westad, Frode Øverli og Øyvind Sagåsen, som fikk komme med hver sin helt korte kommentar i strek og tekst.

I tillegg fikk Peter Haars opplyse om de stadige bedringene i vilkårene til norske tegnere (stripender, utdanningstilbud...), samt komme med en bønn om at de norske avisene måtte åpne seg mer for norske tegnere.

Håkon Aasnes har allerede i mange år tegnet serien "To Bram (Dagbladets stavemåte!) og Seidel" i flere aviser. Utover ham er det imidlertid svært få aviser som har valgt å satse på norske tegnere, selv om både Tore Knutsen og Knut Nærum, blant flere andre, over kortere perioder har levert stoff til enkelte (lokal)aviser.

Opplaget i Dagbladet minner også om hvor mange dyktige tegnere vi etterhvert har fått i Norge. For det er utrolig mange vi savnet i årskavalkaden. Vi nevner i fleng; Knut Nærum, Ola Hegdal, Bjørn Ousland, Morten Myklebust, Christopher Nielsen, Ivan Andreassen, Tor Bomann-Larsen, Espen Schei, Ragne Næss, Torstein Gundersen, Mock Duck, Geir Florhaug, Øystein Sjøloe, Anders Kvåle Rue, Kaj Konrad Clausen, Suzanne Kraus, John Kåre Raake, Sverre H. Kristiansen...

Men TEGN regner med dette blir en årlig foretelse, og hilser dem velkomne til neste år...

Tor Sandberg

Ender og jus

Forbrukerombudet vil stoppe Donald-reklame på TVNorge og TV3, melder Aftenposten.

Reklameinnslagene fokuserer på de samlekort som følger med Donald Duck & Co., og det viser seg at dette er i strid med markedsføringslovens paragraf 1, som sier at markedsføring ikke skal konsentrere seg om tilleggsytelser. I TVNorges tilfelle brytes også kabelloven, sier Forbrukerombudet. Det er nemlig forbudt for norske kabelselskaper å sende reklameinnslag i tilknytning til barneprogrammer.

Forbrukerombudet har i et brev til Hjemmet-gruppen krevd øyeblikkelig stopp i reklameinnslagene. Hjemmet forbeholder seg retten til å sette seg inn i brevets innhold før de bestemmer seg for hvordan de vil reagere.

I TV-innslagene reklalmerer ivrige barnestemmer for samlekortene, og seerne blir fortalt at det er viktig å følge med og samle allerede fra starten av. Det er for øvrig svært sjelden at Forbrukerombudet slår til mot fjernsynsreklame, men informasjonsleder Per Øivind Nielsen varsler at de nå forsøker å øke innsatsen på dette feltet.

Jon Gisle

Bomann satser på tegnefilm

Tor Bomann-Larsen lager tegnefilm av billedboka *Olavs første skitur* (omtalt i siste nummer av TEGN).

Det er en fullanimert tegnefilm som er finansiert av Kassettavgiftsfondet og blir på fem minutter (to minutter lenger enn boka...). Bomann har gjort ferdig tegningene til filmen, som er hans første. Etterarbeidet gjenstår, men filmen blir ferdig i tide til å ha premiere på kortfilmfestivalen i Grimstad i juni. Regi og produksjon er ved tegnerens bror Terje Bomann-Larsen.

Selve billedboka har for øvrig solgt i 5000, hvilket er meget bra for en bok i denne genren. Som kjent bygger den på første bind i Nansen-trilogien, *1905*. Skal vi tippe en oppfølger basert på *Fridtjof og Hjalmar*?

Jon Gisle

Vinyl-heltinne

Modesty Blaise er som tegneserie-tullinger vet, en tegneserieheltinne. Nå er Modesty Blaise også blitt navnet på et et popband i Sandnes.

Bandet Modesty Blaise har forsåvidt eksistert ganske lenge, og er som sådan ingen nyhet lenger. Når vi likevel skriver om bandet, er det for å fortelle at det nå er ute med sin første LP-plate; «Face the Sun» er tittelen på denne og her får vi servert "ok-popmusikk", i følge musikkavisa Rock Furore. Les mer om bandet i Rock Furores nummer ni (som man kan skaffe seg ved å skrive et hyggelig brev til Norsk Rocke-forbund, Toftesgt. 69, 0552 Oslo 5).

Bandet kan ellers fortelle at de var i kontakt med forlaget som utgir Modesty Blaise-serien (Semic) og at de "...de var overbegeistra..." og "...så lenge vi ikke bruker ting tatt direkte fra tegneserien, har de ingenting i mot navnet..." Vi antar det er tegninger fra serien det henvises til. Frøken Blaise snakkebobler kan selvsagt siteres i henhold til sitatlovginingen, opplyser TEGNs juridiske avdeling.

Bandet har forøvrig fått oppslag i Agent X9 som følge av navnvalget, men det er lenge siden nå.

Når får vi bandet «Mock Duck»?

Tor Sandberg

Original på avveie...

Takket være godt samarbeid mellom TEGN og Tegneserie forumets Dankert Ørstein vil det svenske forlaget TAGO likevel bli i stand til å utgi Chr. Nielsens serie "Blitz Tours".

Etter at denne serien gikk som føljetong i Arbeiderbladet i fjor sommer, solgte Nielsen serien til svenskene. I en stor pakke ble originalene overlatt først det norske postvesen og deretter det svenske postvesen. Sistnevnte overlatelse viste seg å være et feilgrep. Da originalene kom fram til TAGO, var en stripe blitt borte på vegen.

Skrekkslagne kontaktet forlaget det svenske postvesenet. Der fikk man bare beskjed om at pakken fra "Nårje" hadde gått opp i limingen under befraktningen, og at det selvfølgelig var mulig at noe hadde forsvunnet ut av pakken før man fikk surret den sammen med "teip"...

TAGOs nitidige undersøkelser av svenske postkontor på leting etter en ekte Nielsen, gav ingen positive resultater. Like nedslående var flere telefoner til Arbeiderbladet med bønn om en repro av den manglende original. Blant annet kunne man få svar av typen "Jeg er ikke interessert i tegneserier" i avisredaksjonen.

TAGO fant redningen da forlaget kom i kontakt med TEGN. Det hadde nemlig ikke unngått TEGN-redaksjonen at den iherdige herr Dankert Ørstein på Kongsberg, hadde samlet så og si "Blitz Tours" mens den gikk i Arbeiderbladet. En kjapp telefon til Kongsberg gjorde det klart at Ørstein kunne hjelpe. Etter kort tid var en "god" kopi på veg til Sverige via TEGN. Og alle hjerter gledet seg: Både Nielsen, som i sitt frivillige eksil i India kunne konstatere flere kroner på kontoen, TAGO som nå kunne få trykket en kommende bestselger, TEGN-redaksjonen som skal få trykket hele føljetongen i et kommende nummer av TEGN, og Ørstein, fordi han rett og slett er en godhjertet tegneseriefantast for hvem tegneserier er selve livet...

Men hvor ble det egentlig av originalen?

Tor Sandberg

Epilog: Etter at alle var blitt glade, kom det brev fra TAGO til TEGN som igjen var et brev fra Chr. Nielsen fra India. Han hadde ombestemt seg, TEGN skulle ikke få lov til å trykke serien likevel, fordi "alle i Norge leser svensk" og TEGN ville da ødelegge salget av TAGOs "Blitz Tours"-utgivelse. Heisa Tours, med andre ord, eller; Utakk er verdens lønn. ***F.B.***

SLAGET OM PYRAMIDENE
BLITZ TOURS
REPET SMØRER SEG OM RUDOLF OG TURISTENE. EN DRISTIG PLAN ER LAGT FOR Å KNUSE DEM EN GANG FOR ALLE. CHARLES TURISTEN SOM HAR ALLIERT SEG MED MOTSTANDSBEVEGELSEN, ER HJERNEN BAK AKSJONEN.
SAMME NATT....
PASSORD!
"SLIPP KATTA UT AV SEKKEN."
...SABOTØRER STRØMMER INN I TURISTENES LEIR. DE SKJÆRER OPP DEKK..
...OG HELLER SUKKER I BENSINEN...
NESTE MORGEN:
RUDOLF! VI ER OMRINGET!
HVA!

KOLLISJONER

57% av Solens masse er hydrogen og 84% av Solens atomer er hydrogen-atomer...

Sensurert vekk fra hyllene. Fra venstre fire alvorlige herrer Ola Hegsal, Ivan Andreassen, Knut westad og Morten Myklebust.

-Bakgrunnen for at Rødt, Hvitt og Rått ble trukket tilbake, er en nymoralistisk holdning hos forhandlerleddet, og forlaget følte det var nødt til å være forsiktig...

Dette forteller Terje Nordberg ved Blad-kompaniet. Alt tyder på at forlaget og bakmennene til Rødt, Hvitt og Rått nå skiller lag allerede etter første nummer av bladet i Bladkompaniets regi.

Arrangementet på Tronsmo Bokhandel 17. november i fjor ble en merkelig seanse. Det som i utgangspunktet skulle være et release-party, ble forvandlet til gravøl. Bakgrunnen for dette var beskjeden om at nummer tre av RH&R ville bli trukket tilbake fra forhandlerne etter bare to uker i stedet for de normale åtte.

Ivan Andreassen, Morten Myklebust, Knut Westad og Ola Hegdal var nærmest lamslåtte.

-Vi ante ikke at det var noe støtende i bladet. Det hele kom som en stor overraskelse på oss, forteller Myklebust.

Heller ikke Bladkompaniet hadde motforestillinger mot innholdet forut utgivelsen. Forlaget hadde selv gått gjennom samtlige serier. En del serier ble fjernet, men dette var med bakgrunn i at bladet ellers ville ha fått et for stort sideantall, etter Bladkompaniets smak.

Bakgrunnen for at Myklebust og hans kollegaer innledet et samarbeide med Blad-kompaniet, var ønsket om bedre distribusjon.

Narvesen, som distribuerte de to første nummerne av RH&R, har omtrent 4600-4700 utsalgssteder. Bladkompaniet, som har en avtale med Bladcentralen, kan legge sine utgivelser ut til salg ved opptil 12-13.000 utsalgssteder. På grunn av denne bedrete spredningen, hadde man også lyktes å redusere prisen med en tier, noe som også skulle tilsi et bedret salg. Men så grep altså nymoralistene inn.

Ryktene om at flere av forhandlerne rett og slett gjemte bladet under disken, sammen med porno og annen "styggedom". Dessuten var det altså flere av dem som slo Bladkompaniets nummer for å si sin hjertens mening om "RH&R. Og protestene ble tatt til følge!

-Jeg vet ikke om det blir flere nummer av Rødt, Hvitt og Rått. Vi må bli enige med tegnerne om hvordan det eventuelt skal gjøres. Skal vi bygge på en ren skrekk-tradisjon, eller noe annet? Rødt, Hvitt og Rått var ment som entest. Bladkompaniet vil svært gjerne gi ut en tegneserie med bidrag fra norske tegnere. Pyton har vist at det er fullt mulig å utgi og tjene penger på slikt.

Nordberg innrømmer at han var overrasket over at RH&R skapte så sterke reaksjoner fra enkelte hold. Han påpeker imidlertid at det kan være aktuelt for forlaget å kreve større innflytelse på eventuelle kommende utgivelser med norske tegnere. I tilfellet RH&R nummer tre, presenterte tegnerne en ferdig pakke. For de heldige få som lyktes i å få tak i et nummer av den sensurerte utgaven av RH&R, kan vi opplyse om hva som skapte størst avsky:

"Visit frå underverda" av Ola Hegdal og "Deilig er jorden" av Tom, Mykle og Andreassen.

Vi viser ellers til egen anmeldelse et annet sted i hærværende tidsskrift.

Tor Sandberg

Ny horrorstory:

I nymoralismens klør

Kort møte med Tore Knutsen:

—Bedre og bedre, dag for dag...

—Jeg ser fra dag til dag at jeg blir bedre. Jeg håper ikke at utviklingen stanser opp av seg selv, sier Tore Knutsen ubeskjedent. Men han har helt rett. I løpet av en rårask karriere har han utviklet en dyktig tegnestil og kommersielt talent av de sjeldne.

I følge redaksjonssjef Haakon W. Isachsen på Semic, finnes det bare tre tegnere i Norge som holder første divisjonskvalitet. Det er Arild Midthun, Tor Bomann-Larsen (på sitt beste) og nykommeren Tore Knutsen. Listen kan sikkert diskuteres, og de som ikke leser Agent X9 Spesial, Norsk MAD eller som har slumpet over tegneserieantologien MIX, er Tore Knutsen antageligvis et nokså ukjent navn. Det er egentlig ikke så veldig rart, idet 26-åringen fra Arendal bare har tegnet profesjonelt i snaut to år.

-Bakgrunnen for at jeg begynte som tegner, var den samme for de som vil spille i rockeband; Jeg vil helst ikke jobbe!

Tore Knutsen, diabolsk selvportrett — sammen med sin heltinne, Pia Zawa.

Nå har jeg selvsagt oppdaget at det å være tegner medfører mye mer arbeid enn en vanlig jobb gjør. Så og si hele den våkne delen av døgnet tegner jeg. Men jeg slipper da iallfall å ha en streit jobb...

Tore Knutsen lever av sine tegneferdigheter takket være Semic. Han innrømmer at inntektene ikke er all verden, men han klarer å få det til å gå rundt der han bor på en øy utenfor Arendal sammen med sin kone og hund.

-Jeg har jobbet med «alt», både på lager, ved samlebånd, som maler, i et reklamebyrå... Men jeg har alltid tegnet. Jeg fikk en ide til en figur, noe av det samme som Pia Zawa, og sendte inn skisser og historie til Bladkompaniet. De var interesserte, og jeg fikk i stand en avtale om en albumutgivelse.

Et album gjør ingen sommer...

I et halvt år arbeidet jeg og sleit med dette, men til slutt ga jeg opp og tok livet av figuren min, Jeg maktet ikke å få det til slik som jeg ville. Jeg orket rett og slett ikke mer.

Karrieren som profesjonell tegneserietegner grunnstøtte skikkelig. Intet album. Tore Knutsen ga seg imidlertid ikke. Ikke lenge etter, fikk han ideen til en ny figur som virket mye mer lovende. Hennes navn ble *Pia Zawa*.

Knutsen sendte inn den første entusiastiske serien han tegnet med sin nye heltinne til både Semic og Bladkompaniet. Det var Semic kom kunne varte opp med det beste tilbudet. Semic kunne love faste utgivelser — det kunne ikke Bladkompaniet.

I skrivende stund, desember 1990, er Tore Knutsen i ferd med å avslutte arbeidet til sin 11ete fortelling om den hardtslående, energiske, særdeles bryst-

fagre og alltid sigarettrøykende privatdetektiven med den karakteristiske hårsveisen; kortklippet, glatt bakoverstrøket og med ett langt hårstrå som en halvmeter lang vimpel... Supermann ville ha misunt det siste, og gjør det sikkert også.

Arbeider hardt

-Tiden det tar å lage ferdig en serie blir stadig lenger. Jeg har blitt mer nøye etterhvert. Og flinkere. Malen er grei (det spillerommet som Semic gir), jeg kan max lage historier på 20 sider. Semic liker det best hvis jeg leverer kun 16 sider.

Tore Knutsen har ingen spesielle forbilder. De skifter fra uke til uke, forteller han. En periode kan det være Milo Manara. Neste uke er det Moebius. At det er tegnere med ren og klar strek som tiltrekker ham, vitner hans egne tegninger om. Brødrene Hernandez er også at navn andre ville ha trukket fram.

I tillegg til den tøffe Pia Zawa, lager Tore Knutsen også helt andre ting

-Det at jeg lager en del ting for *Norsk MAD* er en del av den avtalen jeg har med Semic. Det samme gjelder forsider til *Den Rosa Panteren* og *Billy*. Jeg får oppdrag og så sender jeg inn forslag, stort sett basert på egne ideer.

Disse jobbene ser Tore Knutsen på som rene pliktløp. Det er Pia Zawa han helst vil arbeide med.

-Det er ikke umulig at det også blir et album med henne. Det er iallfall planlagt ett i år...

Og da blir det sommer.

Tor Sandberg

Nye talenter fra Kunst- og håndverksskolen

For annet år på rad har tegneserier vært fag ved Statens håndverks- og kunstindustriskole. Også i år var Tor Bomann-Larsen, Norges kanskje beste og mest nålevende serietegner, faglærer, og som i fjor har TEGN fått førsteretten til å publisere resultatene.

Tegneserieundervisningen inngår som en del av opplegget for fjerde klasse ved Kunst- og håndverksskolen. Tre av studentene, Kristin Thorrud, Marit Jørgensen og Kjersti Lofthaug, kommer fra denne klassen, mens den fjerde, Kin Wessel egentlig studerer på tredje året ved Kunstakademiet. Bare jenter, altså; meget uvanlig i tegneseriesammenheng.

Tegneserien skulle denne gangen lages over et utdrag fra Fjodor Dostojevskijs roman *Dobbeltgjengeren*. Det var et tre ukers prosjekt. I løpet av studieåret skal studentene levere flere prosjektoppgaver, og hver gang kan de velge mellom en oppgave innen design eller illustrasjon. Tegneserie er en av de mulige illustrasjonsoppgavene.

"—Dostojevskij har gjort den dårligste jobben..."

TEGN har møtt Bomann sammen med tre av studentene til en prat i Kunst- og håndverksskolens kantine. Bomann forteller at studentene i løpet av høsten har vært gjennom flere andre oppgaver som dreier seg om bilder i sammenheng. Et prosjekt dreide seg om billedbokmediet, et annet på å lage en vignett til et TV-program ved hjelp av enkel animasjon. Så kom det prosjektet som lå nærmest tegneseriemediet, nemlig en oppgave som gikk på å lage en billedfortelling til musikk.

Vi spør studentene hvorfor de valgte å lage tegneserier. Har noen av dem drevet med serier før?

Kristin: - Jeg har alltid vært interessert i serier, og benyttet sjansen nå. Det er første gang jeg har fått muligheten til å lage en tegneserie.

Kjersti: - Jeg har ikke vært opptatt av tegneserier før, men syntes det hørtes spennende ut fordi det var et område som var nytt for meg.

Kin: - Jeg leste om fjorårets opplegg i TEGN, tok kontakt med skolen og ba om å få være med

Kin Wessel, Kristin Thorrud og Kjersti Lofthaug viser fram sine serier. Marit Jørgensen var ikke til stede da bildet ble tatt; hennes serie holdes av Tor Bomann-Larsen.

En fornøyd lærer med tre av sine studenter. Fra venstre: Kin Wessel, Kristin Thorrud og Kjersti Lofthaug.

selv om jeg ikke er student her. Jeg har ikke tegnet noe særlig i denne genren før, men jeg har vært opptatt av seriemediet, særlig av formspråket. Jeg hadde stort utbytte av den teoretiske delen av tegneserieopplegget ved SHKS.

- Er det mye teoriundervisning ved siden av det praktiske arbeidet med oppgaven?

Bomann: - Det blir en del teori som løper parallelt med at jeg veileder studentene i løsningen av selve oppgaven.

- Sist var det Gogol, og nå altså Dostojevskij. Personlig synes jeg Dostojevskij er den av de involverte som har gjort den dårligste jobben... Er det lurt å velge litterære tekster som utgangspunkt for oppgaven?

Bomann: - Det var jo et kompliment til oss. Utgangspunktet var å finne et materiale som studentene kunne lære noe av å arbeide med. Det var altså ikke noe poeng å lage en god story med skikkelig hode og hale. De to sidene kan sees som en innlagt episode i et album. Når jeg velger en litterær tekst, er det for at studentene skal se forskjellen mellom det å illustrere en tekst - som de jobber en del med ellers i studiet - og det å omforme en tekst til et visuelt medium, nemlig tegneserien.

- Var dere sammen om å velge teksten?

"—Tegneseriemediet lærer oss å bruke våre fordommer..."

Kjersti: - Det var Bomann som valgte ut teksten. Det gjaldt å finne en tekst med et visuelt høydepunkt og et begrenset antall personer. I dette tilfellet ble det to personer som skulle karakteriseres, i tillegg til et miljø.

Kin: - Det er en komplisert tekst. I første omgang trodde jeg det skulle bli for vanskelig. Men det hjalp å løse teksten opp.

- Og så startet dere med manus?

Kristin: - Egentlig ble manus til som en del av prosessen. Vi skisset først hovedpersonene og miljøet. Miljøtegningen var noe av det morsomste. Deretter skrev vi manuset i grove trekk. Det gjaldt å finne karakteren i personene. Når man lager tegneserier, må man lære seg en ny måte å tenke på. Det blir mye stilisering.

Kin: - Dette mediet lærer oss å bruke våre fordommer. I tegneserier blir det jo gjerne til at stiliseringen går så langt at man karikerer personene.

Bomann: - Nærmest parallelt med manuset skisset studentene et storyboard. Manusarbeidet og storyboard-arbeidet ble to sider av samme sak.

Kjersti: - Noe av det vanskelige er å fortelle en historie og samtidig få helhet over siden eller oppslaget. Historien skal "gå opp" over en tilmålt plass.

- Noen av dere tegner i en stil som ikke er helt ulik Bomanns?

Bomann: - Noe påvirkning fra lærerens stil er nok ikke til å unngå, men påvirkningen slår ikke ut før i den siste finishen. De fire jentene

rentegner i helt forskjellige stiler; noen av dem har likhetstrekk med min stil, andre har det overhodet ikke. Jeg frerådet forresten skravering, for gir man seg inn på det, kan man miste styringa. Marit insisterte likevel på å skravere, og jeg syns det gikk bra. Det er få serietegnere som får til skraveringen så godt som henne.

Kin: - Marit løste skraveringsproblemet ved hjelp av en del helt enkle flater. Selv opplevde jeg at det skjedde store forandringer under rentegningen. Skissene var i ren strek, men så kom de svarte flatene etter hvert.

Kristin: - Hos meg skjedde det noe med layouten under rentegningen. Vekten på de enkelte rutene forskjøv seg; noen ruter vokste, og andre ble mindre. Vi hadde en del diskusjoner, men jeg er sta og insisterte på å løse oppgaven på min måte.

Kjersti: - For meg ble rentegningen veldig krevende. Særlig jobbet jeg lenge med nærbildet av Goljàdkin på siste side.

- Har dette gitt mersmak? Fortsetter dere å lage tegneserier?

- Jeg kunne godt tenke meg å jobbe med serier i en periode, sier Kin. Kristin antyder at hun kanskje kan velge å lage en tegneserie som hovedoppgave. Det har Arild Sæther nettopp gjort, som den første i landet. Også Kjersti kan godt tenke seg å gjennomføre et større prosjekt. Men alle er enige om at det blir for snevert bare å drive med serier; man må ha noe annet ved siden av.

Opplegget ved Kunst- og håndverksskolen gjentas etter alt å dømme til neste år. En nyhet i 1991 er det at også skolen i Bergen har begynt med undervisning i tegneserier, og også her er Tor Bomann-Larsen involvert som lærer.

Jon Gisle

Fjodor Dostojevskij:
Dobbeltgjengeren

Først på Nevski-prospektet våkner han ved et sammenstøt med en som kommer i motsatt retning, så klosset og voldsomt, at stjernene danser. Uten å se opp mumler herr Goljàdkin en unnskyldning, og den andre brummer også et par ikke særlig smigrende ord. I sikker avstand løfter herr Goljàdkin hodet og ser seg forskende omkring. Hvor er han? Etter nærmere orientering får han øye på en restaurant i nærheten - det elegante spisestedet han besøkte før gjestebudet hos Olsufij Ivanovitsj. Straks kjenner han magen knurre og husker at han ikke har fått noen middag, at ikke noe måltid venter ham og han skynder seg derfor opp restauranttrappen, uten spill av kostbar tid. I all hast vil han nyte litt og ikke forsømme noe. Prisene er stive, men herr Goljàdkin lar seg ikke avskrekke i dag, har ikke tid til å bry seg med bagateller.

I det festlig opplyste rommet samler gjestene seg om spisebordet som bugner av mange slags forskjellige retter bestemt til måltid for fornemme og aktede folk. Kelneren rekker knapt å servere og skjenke, å motta og gi penger tilbake. Herr Goljàdkin venter på turen sin, strekker beskjedent hånden fram etter en postei, stiller seg i et hjørne med ryggen til de øvrige, spiser med god appetitt, snur seg igjen mot kelneren og stiller asjetten fra seg. Han vet prisen, haler et sølv-tikopekstykke opp av lommen og legger det på disken. Han søker å oppfange kelnerens blikk, vil gjøre ham begripelig at her ligger pengene; jeg har fått en postei.

"De har å betale én rubel og ti kopek," brummer kelneren mellom tennene.

Herr Goljàdkin er rettskaffent overrasket.

"Er det meg De taler til? Jeg - jeg har bare spist en postei."

"De har spist elleve posteier i alt," svarer kelneren bestemt.

"De - De må ta feil. Jeg har virkelig bare fått en postei."

"Jeg har talt dem. De tok elleve stykker. Når De har tatt dem, må De også betale dem. Vi serverer ikke gratis her!"

Herr Goljàdkin står som bedøvet. Hva er dette? Et hekseri, et vanvidd?

Kelneren venter imidlertid på resultatet av herr Goljàdkins overveielser.

Vår helt har allerede hånden i lommen etter en sølvrubel. Han vil betale, unngå videre ulykker. "Nå ja - er det elleve, så er det elleve," tenker han, rød som en hummer. "Er det så overveldende å spise elleve posteier? Er en sulten, spiser en elleve posteier, det er klart. God appetitt, det er ikke noe å le av eller bli forbauset over.

Plutselig farer han sammen som bitt av en slange. Han ser opp. Med én gang er gåten løst, trolldommen oppklart, og all tvil svinner hen. For i døren til sideværelset, nesten like bak ryggen på kelneren, med ansiktet mot herr Goljàdkin - vår helt hadde forresten helt til nå trodd at døren var et speil - i denne døren står en mann, står han, står herr Goljàdkin selv. Ikke den gamle herr Goljàdkin, ikke vår helt, men en annen herr Goljàdkin - den nye herr Goljàdkin. Den andre herr Goljàdkin er åpenbart i utmerket humør. Han smiler til herr Goljàdkin nummer en, nikker, kniper øynene gemyttlig sammen, skraper litt med foten, og ansiktet uttrykker den tydelige hensikt å forsvinne ved minste anledning, smutte inn i sideværelset, derfra ut på baktrappen, naturligvis - og så, ja og så er enhver forfølgelse nytteløs. I hånden holder han siste munnfull av postei nummer ti og lar den - like for synet av herr Goljàdkin - forsvinne i munnen, mens han smasker av glede.

"Han har listet seg inn her, kjeltringen," tenker herr Goljàdkin og rødmer av skam. Han lar seg ikke avskrekke av publikum. "Ser de ham mon? Nei, nei ingen ser ham."

Herr Goljàdkin lar sølvrubelen falle, som om den brente alle ti fingrene hans, snor seg ut gjennom mengden og styrter av sted, uten å se seg om, uten å ense kelnerens uforskammede, hoverende smil.

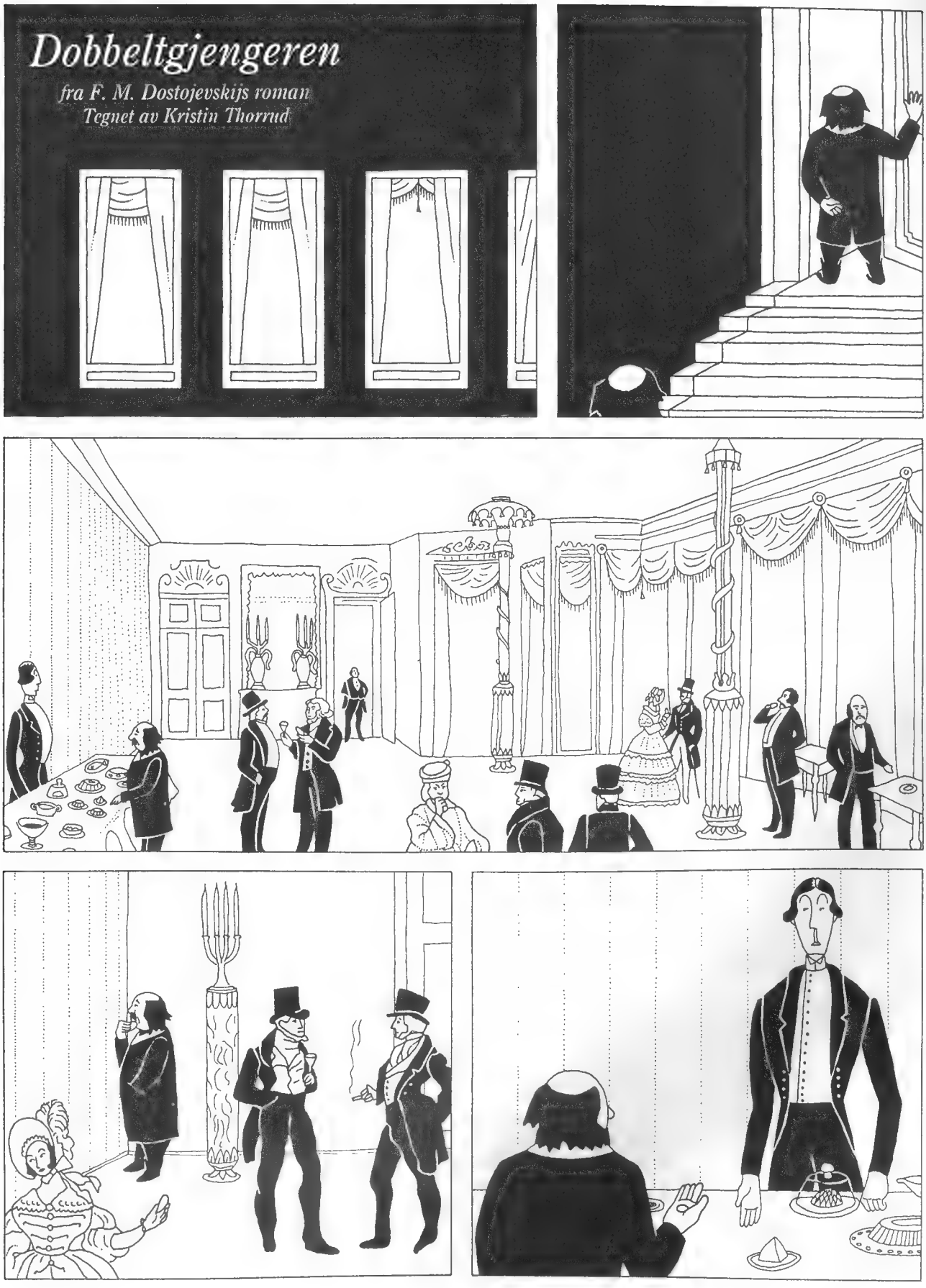
Dobbeltgjengeren
fra F. M. Dostojevskijs roman
Tegnet av Kristin Thorrud

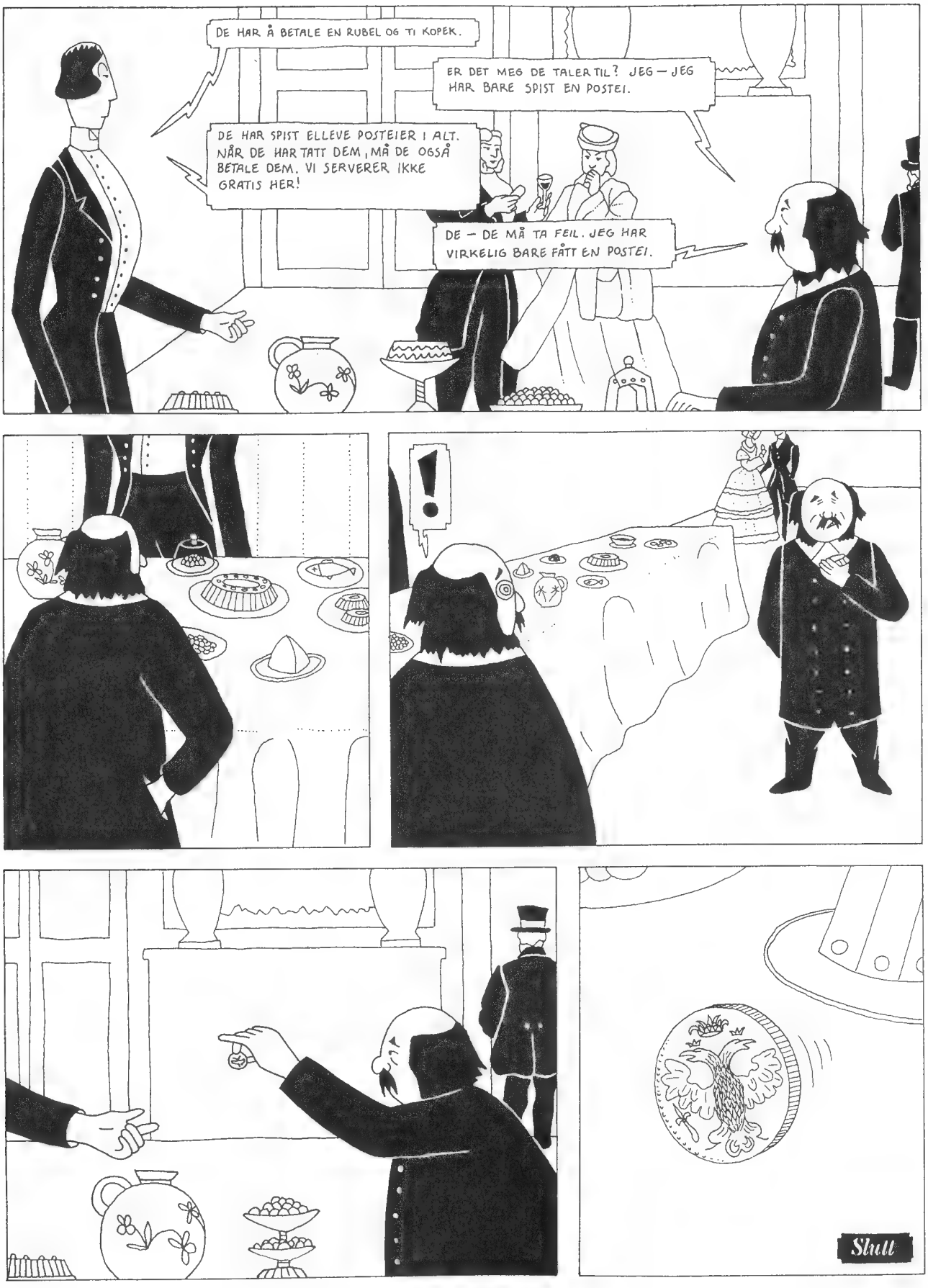
DE HAR Å BETALE EN RUBEL OG TI KOPEK.
ER DET MEG DE TALER TIL? JEG – JEG HAR BARE SPIST EN POSTEI.
DE HAR SPIST ELLEVE POSTEIER I ALT. NÅR DE HAR TATT DEM, MÅ DE OGSÅ BETALE DEM. VI SERVERER IKKE GRATIS HER!
DE – DE MÅ TA FEIL. JEG HAR VIRKELIG BARE FÅTT EN POSTEI.
!
Slutt

DOBBELTGJENGEREN

ETTER EN FORTELLING AV DOSTOJEVSKIJ

TEGNET AV KIN WESSEL

Jeg har fått en postei
De har spist elleve posteier i alt. Jeg har talt dem. De har å betale en rubel og ti kopek.
De - de må ta feil Jeg har...
De har å betale. Vi serverer ikke gratis her.

Når jeg er det eller vesle jeg er det eller
Er det så overveldende å spise
eller vesle poteier Er man sulten så
spiser man eller vesle poteier det
er klart God appetitt det er
ikke noe å leave. ...
!
SMASK

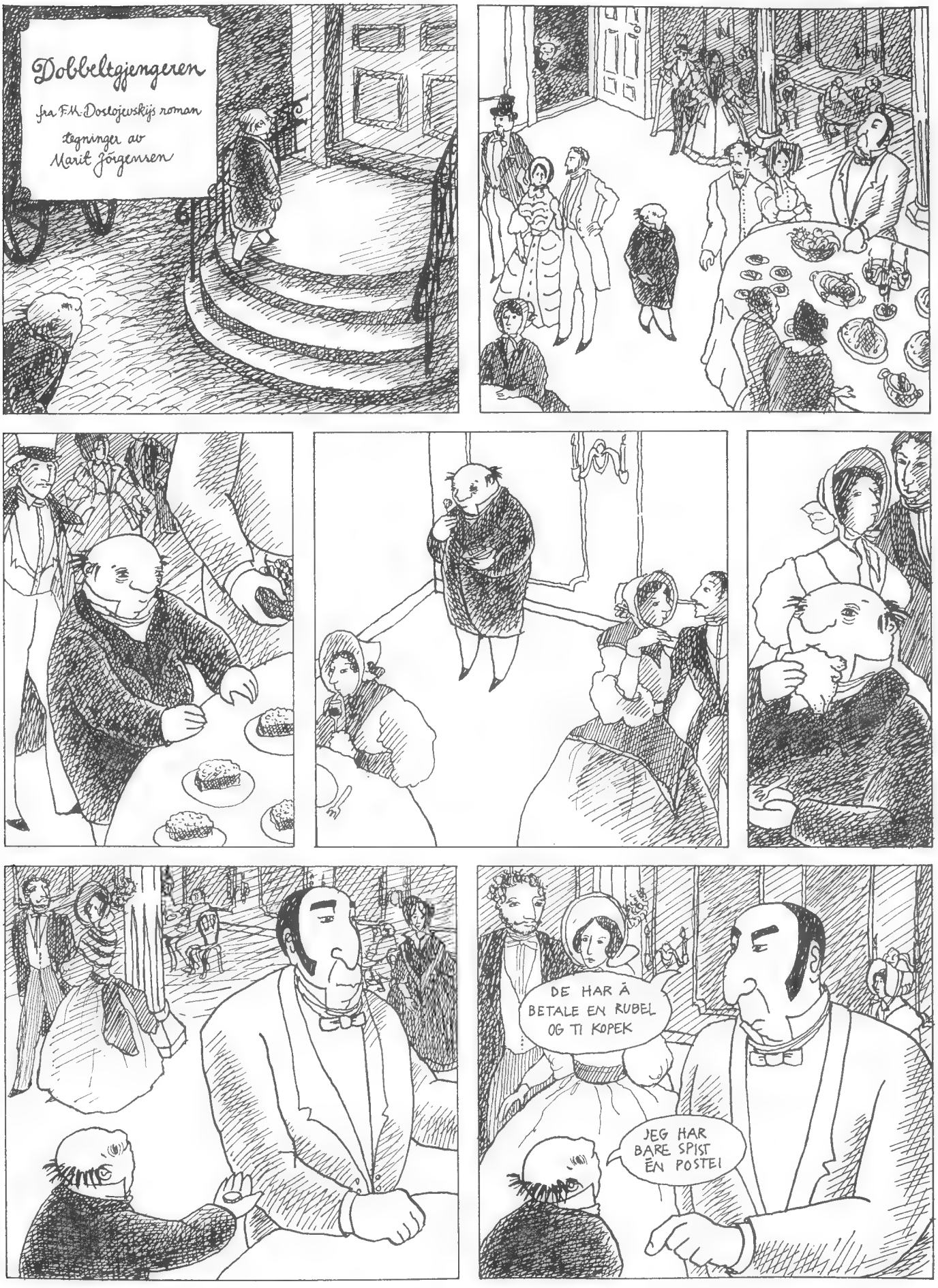
Dobbeltgjengeren
fra F.M. Dostojevskijs roman
tegninger av
Marit Jørgensen
DE HAR Å BETALE EN RUBEL OG TI KOPEK
JEG HAR BARE SPIST ÉN POSTEI

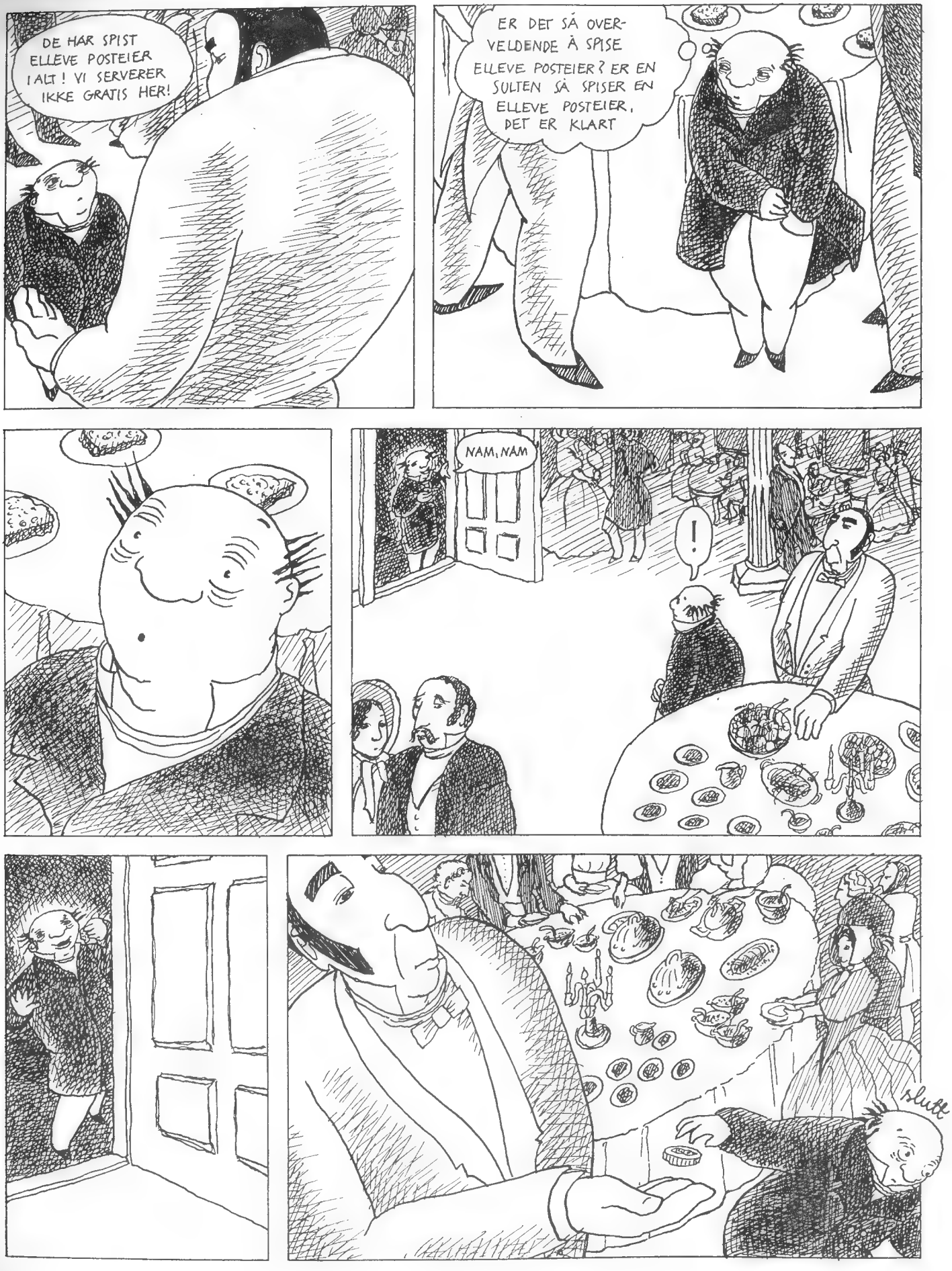
DE HAR SPIST ELLEVE POSTEIER I ALT! VI SERVERER IKKE GRATIS HER!
ER DET SÅ OVER-VELDENDE Å SPISE ELLEVE POSTEIER? ER EN SULTEN SÅ SPISER EN ELLEVE POSTEIER, DET ER KLART
NAM, NAM
!
slurk

Dobbeltgjengeren
ETTER F.M. DOSTOJEVSKIS ROMAN
TEGNINGER AV KJERSTI LOFTHAUG
JEG HAR FÅTT EN POSTEI
DE HAR Å BETALE EN RUBEL OG TI KOPEK DE HAR SPIST ELLEVE POSTEIER IALT
ER DET MEG DE TALER TIL? JEG- JEG HAR BARE SPIST EN POSTEI
JEG HAR TALT DEM. DE TOK ELLEVE STYKKER NÅR DE HAR TATT DEM, MÅ DE OGSÅ BETALE DEM. VI SERVERER IKKE GRATIS HER!

ER DET SÅ OVERVELDENDE Å SPISE ELLEVE POSTEIER? ER EN SULTEN SPISER EN ELLEVE POSTEIER, DET ER KLART. GOD APPETITT, DET ER IKKE NOE Å LE AV ELLER BLI FORBAUSET OVER
!
SMASK
SLUTT

Det er en sinnsyk verden der ute...

MAD

—100 ganger galskap

I disse dager er Norsk MAD ute med sitt hundrede nummer. Etter 10 år på det norske markedet, er bladet fremdeles populært, på tross av innholdet alt overveiende skildrer amerikanske forhold og fenomener. Slik kommer det også til å bli i årene framover. Kontraktsbegrensninger medfører nemlig at Norsk MAD aldri vil bli en yngleplass for norske tegnere.

Det er en sinnsyk verden der ute...

TEGNs utsendte sitter på Stortorvets Gjestegiveri i Oslo sentrum. Her har jeg sittet før, blant annet i selskap med Christopher Nielsen. I dag er det imidlertid ingen tegner jeg venter på, men de som lar tegnerne få komme til "orde", som skal få svare for seg.

Jeg venter på redaktøren i Norsk MAD, Hege Høiby. I tankene ser jeg henne for meg. Stor som et troll, sikkel i munnvikene, med et digert, ekkelt glis, svarte klær, never som skinker som griper grafsende rundt et ynkelig ølglass. En tordende latter. Minst. Slik må da vel en MAD-redaktør se ut...

Og kompanjongen da, Haakon W. Isachsen? Tja, sikkert svartkledt han også, halvt lurende bak redaktørens venstre skulder, fingrende med mystiske eller heslige ting i en slitt koffert, mens han kaster lurende blikk hit og dit...

Et raskt blikk på klokka. Hmm... Et kvarter forsinket. Slikt burde jeg ha forutsett!

Jeg kikker rundt meg. Ved et bord ikke langt unna, sitter et par. Hun er liten med skulderlangt mørkt hår. Hun er pen. Han er lengre, skjeggete, med ring i øret og en tilfeldig frisyre. De ser ikke ut som tegneseriefolk i det hele tatt. Hvis det bare ikke hadde vært det som ligger foran dem på bordet. Det ser ut som...nettopp, skisser til en tegneserie!

Og så viser det seg selvsagt at det er Høiby og Isachsen som sitter der, og de hadde selvsagt sittet der en stund — minst et kvarter før TEGNs utsendte kom. Punktelighet, se det!

Både Isachsen og Høiby er sympatiske mennesker, og selv om de begge er involvert i arbeidet med Norsk MAD, er det bare en del av deres daglige gjøremål. Semic, som

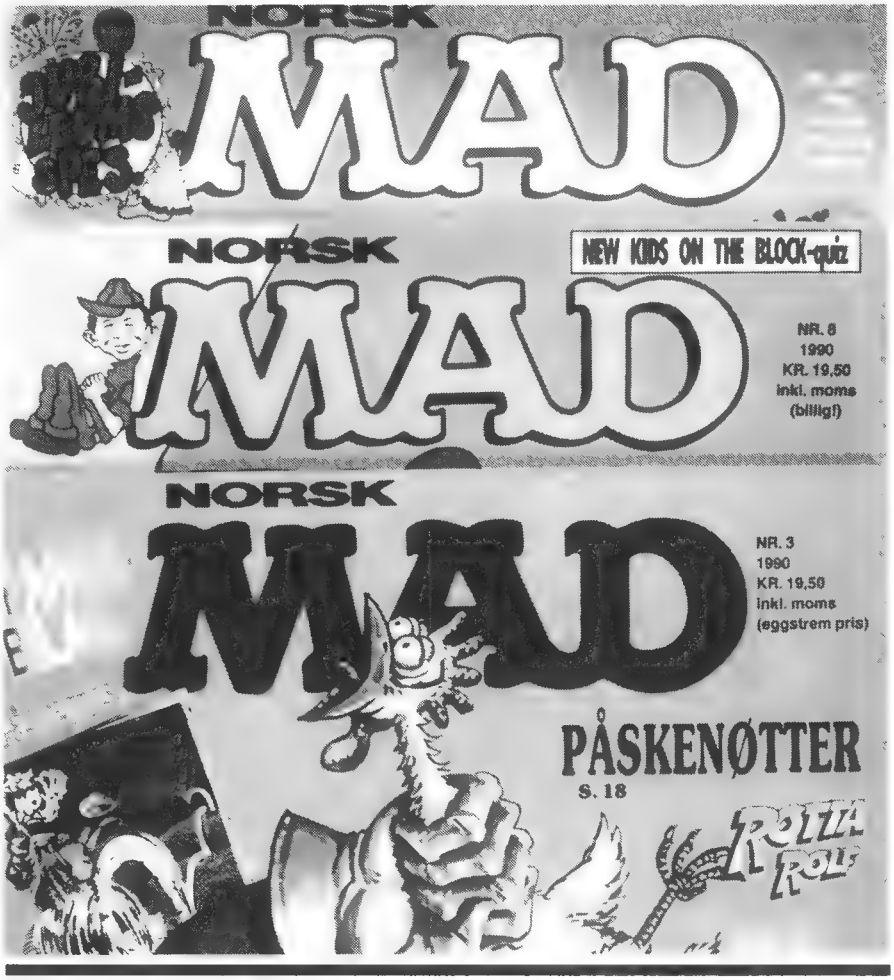

utgir Norsk MAD, har totalt mellom 40 og 60 titler som kommer ut jevnlig. De ti numrene av Norsk MAD som er planlagt for i år, blir dermed en liten del av det totale utgivelsesbildet.

Hege Høiby, som altså er redaktør av bladet, er 32 år, og har arbeidet for Semic siden sommeren 1987. Hun oppsøkte forlaget i forbindelse med en hovedoppgave om Fantomet. Hovedoppgaven er fremdeles ikke ferdig. Høiby var tidligere vikarierende Fantomet-redaktør i et halvt år. Nå jobber hun også med "Angst og Beven", "Iskalde grøss", "James Bond" og "Helgenen". En del husker henne kanskje som tegneseriespaltist i musikkavisa Beat.

Haakon W. Isachsen er 39 år. Han har vært redaksjonssjef ved Semic siden april i fjor. I januar i 1988 ble han albumredaktør. Isachsen presenterer seg som assistent for Norsk MAD og arbeidet tidligere med Angst og Beven, før Høiby overtok. Som Høiby har han også arbeidet med Kit Walker, 007 og Simon Templar, samt Iskalde grøss

Men forut for forlagskarrieren arbeidet Isachsen med barn. Etter endt utdannelse, blant annet ved Barnevernsakademiet, arbeidet han seks år i barnehage. Isachsen har også vært sjåfør, kan han utdype.

Før Semic gikk inn og fikk avtale med de amerikanske utgiverne av MAD om en norsk versjon, ble det faktisk utgitt en tidligere versjon av Norsk MAD (1971-72 med 8 nummer). Så vidt vi husker var det Williams forlag som sto for denne utgivelsen, som ikke ble no-

Det er en sinnsyk verden der ute...

en udelt suksess, og heller ikke av lengre varighet. Denne versjonen av MAD inneholdt kun amerikansk materiale, oversatt til norsk.

Med Semics overtagelse (i 1981), fikk bladet etterhvert norsk islett, ikke bare ved norske tegnere, men også ved en fornorsking av teksten (oversatt da som nå av Jon B. Lydersen). Her ble norske kjendiser trukket inn, sammen med stedsnavn, fenomener i nyhetene og aktuelle, norske begivenheter. På den måten fikk man altså påvirket leserne til å få inntrykk av at de amerikanske seriene om amerikanske forhold tross alt var noe som angikk dem, og som det gikk an å le av.

Og suksessen var et faktum.

-Toppunktet ble nådd med et nummer som solgte 54.000 eksemplarer. Det var samtidig med at alle blader toppet seg i 85-86. Under selve glansperioden hvor f.eks. Donald solgte 250.000 da. Nå er salget på sistnevnte nede på mellom 200-210.000. Isachsen husker den videre utviklingen på tegneseriemarkedet med gru. I 1987 økte antallet utgivelser med 20 prosent. Samtidig ble totalmarkedet redusert med ti prosent. Norsk MAD tjente midlertid fremdeles penger, og det gjør bladet fremdeles, påstår både han og Høiby. Forlagsøkonomisk er selvsagt inntektene av betydning, men redaksjonelt er hovedsaken å lage et blad som redaksjonen og leserne kan glede og more seg over. Men noe skikkelig svar på hvor mye bladet selger, får TEGN ikke.

-Opplaget er nå på 40.000. Vi får en del av dette i retur, men vi tjener så absolutt gode penger på bladet. Opplaget er ellers sesongavhengig. Vi selger best ved juletider og om sommeren. Break/even varierer med graden av egenprodusert materiale. Det er klart billigst å gi ut et nummer innholdende bare amerikansk stoff.

Hva er det da med Norsk MAD som gjør det attraktivt for leserne?

-Det handler også om hverdagslige fenomener, parodier, aktuelle saker og politikk.

Men innholdet er da veldig amerikansk. Makter leserne å kjenne seg igjen og forstå poengene?

-Vi redigerer vekk mye. Det virker som om MAD i USA har slått seg på fjernsynsserier nå. Serien må ha gått på NRK eller til nød TV3 før vi vurderer å bruke stoffet.

Og så var det kontraktsbegrensningene da...

-For at vi skal kunne få lov til å kalle bladet Norsk MAD, må det inneholde en viss andel av materiale fra MAD i USA. Hvis vi går utover kontrakten, ved for eksempel å øke andelen norsk materiale, kan vi risikere å miste retten til å gi ut bladet under dette navnet.

Kontrakten blir fornyet en gang i året. Som alle rettighetshavere får Bill Gaines i MAD tilsendt et visst antall av hver utgivelse. Dette skjer etter at bladet er trykket, og eventuelle redaksjoner kommer etter publisering. I den tid Norsk MAD har eksistert har det ennå ikke kommet negativ tilbakemelding fra Bill Gaines. Til sammen blir det gitt ut blader med MAD-navnet i 10-12 land. Alle disse følger den amerikanske malen i større grad enn Norsk MAD. I følge Høiby og Isachsen, står man ganske fritt i Norge. Semic har fått inkludert i avtalen, at man skal kunne bruke en god del materiale som MAD i USA ikke har produsert. Likevel er det aller meste av innholdet i Norsk MAD av gamle mestre som Al Jaffee, Don Martin, Duck Edwing, Sergio Aragones, Mort Drucker... Hverken Høiby eller Isachsen ser noen som helst grunn til å forsøke å endre profilen til Norsk MAD. Man tjener penger på bladet og erfaringene fra USA tilsier heller ingen endring.

-Det materialet som ikke er produsert i USA, og ikke er norsk, er fra de andre rettighetsinnehavere i andre land. Vi kan kjøpe inn hva vi vil, opptil 10 % av bladets innhold, fra hvor vi vil. Denne avtalen er unik for Norge, og kom i stand etter at vi to besøkte Gaines i februar 1989.

Det er en sinnsyk verden der ute...

-Det at MAD har holdt det gående i USA i 40 år, viser holdbarheten. Isachsen er derfor optimistisk på vegne av Norsk MAD. 10 år er vel ingen alder.

-Jeg må si jeg tviler mer på utviklingen til Pyton. Jeg tror de vil finne det vanskelig å fornye seg, mener Isachsen. Dermed er vi inne på norske forhold, og det var da på høy tid. Men før vi snakker mer om konkurranse og slikt, la oss få høre litt mer om hvordan Norsk MAD benytter anledningen til tross alt å bruke en del norsk materiale i bladet sitt.

-I dag er det meste av det norske stoffet tegnet av Knut Nærum (se intervju i TEGN 3/90), Steffen Kverneland og Tore Knutsen (se intervju et annet sted i herværende nummer). Vi kikker imidlertid hele tiden etter nye ting. Hvis vi finner noe som passer inn, bruker vi det. Det er imidlertid ikke vårt mål å dyrke fram nye, norske tegnere i Norsk MAD. Disse skal fremdyrkes i andre fora. Norsk MAD må holde en profesjonell standard, og ikke være en slags "on the job training". Det er derfor vi har konsentrert oss om de tre. Isachsen forteller at Semic mottar tildels mye materiale fra ivrige amatørtegnere rundt om i landet.

-Alt vi får blir vurdert, uansett om det dreier seg om "leserbrevtegninger" fra folk i barneskolen, eller ting laget av eldre folk, som mener alvor.

Isachsen innrømmer at det kan være ille å måtte vende tommelen ned for serier som er gode nok, bare fordi de ikke passer inn i det konseptet Norsk MAD omfatter. Ekstra ille er dette fordi Semic ikke har noe annet blad å benytte slikt stoff i.

-Mix var et forsøk på en variert publikasjon med norske tegnere. Jeg tror dette er veien å gå. Enkeltstående antologier kan være virkemiddelet, når man ønsker å presentere nye talenter. Men så var det salget. Isachsen må innrømme at Mix ikke solgte noe særlig, på tross av god omtale. Det har vel noe å gjøre med at folk gjerne vil vite hva de kjøper. Mix inneholdt alt fra ren humor i Asterix-tradisjonen, til dyptpløyende krigsserier med moral og det som "verre er".

«Styrken til Norsk MAD er at det er satirisk og mer nyansert enn Pyton...»

-Norske tegnere vil løpe før de kan gå. Det tar lang tid med masse jobbing, prøving og feiling, og man må akseptere at ting ikke er gode nok, før man blir god. Man må dessuten ha innsikt i markedet. Man må finne ut hvem det er som skal lese serien, hvem som vil være interessert i den. Man må også finne den riktige formen, på samme måte som en skjønnlitterær forfatter.

Haakon Isachsen påpeker at det heller ikke er alle som er Christopher Nielsen. Han maktet å slå igjennom med sin egen, særegne stil. De fleste andre må finne seg i å lage tegneserier i flere genre.

-Blant norske tegnere er det mange i tredje divisjon, en del i andre divisjon, men bare noen få i første divisjon. I et annet land ville disse ha hatt en helt annen status. Det er Midthun, Sydsæther, Bomann, når han er på sitt beste, og Tore Knutsen, mener Isachsen.

Det er kanskje ikke så rart at Isachsen er glad for at man nå har fått knyttet sistnevnte til Semic.

-Sammenligner vi det første vi fikk fra Tore Knutsen med det han driver med i dag, har det vært en enorm utvikling. Han kunne ha passet inn i et hvilket som helst amerikansk blad.

Når man først har nådd et slikt nivå til å bli publisert i Norsk MAD, som Knutsen, og også som Kverneland og Nærum, er et fritt fram for å begynne å tråkke på tær, også norske kjendistær. For på samme måte som MAD i USA har drevet gjøn med kjendiser av ulike størrelser, har også Norsk MAD etterhvert en god del å vise til på dette området.

Bølgene gikk høyt etter at Trine Solberg ble nedtegnet i bladet med hårete armer og brystkasse og tydeligvis baller. Fredric Hauge fikk en rev både bak øret og andre steder, sammen med kamerat Morten Harket. Syse, Hagen og Kyrkejebø har også fått gjennomgå. Så langt har man klart å unngå å ende i rettsalen.

Det er en sinnsyk verden der ute...

-Vi fikk reaksjoner på Solbergsaken, men dette skremmer oss ikke til å bli forsiktigere. Tvert imot blir det bare mer forlokkende å bruke norsk materiale. Trine Solberg er fremdeles Steffens favoritt. Han lar henne til stadighet dukke opp i bakgrunnen på tegningene sine, forteller Høiby.

-Vi har lov til å spøke med norske kjendiser som vittighetsblad. Den eneste gangen redaksjonen har fått hat-brev var forøvrig etter et oppslag på New Kids on the Block. Det er ikke det samme begrensningene forbundet med Norsk MAD som lederen i Aftenposten. Norsk MAD har selvsagt også et ansvar, men anderledes enn Aftenpostens lederskribent. Amerikansk MAD har helt siden starten på 50-tallet gått fri. Det er noe med styrken til MAD at vi kan være satiriske. De sidene har ikke Pyton i det hele tatt, mener Isachsen. Når det gjelder Pyton tror hverken Høiby eller Isachsen at bladet er en konkurrent til Norsk MAD. Begge bladene er forsåvidt konkurrenter i og med at de er humorblader på det samme markedet, men sokner til ulike lesergrupper og er i stor grad forskjellige, tror de.

-Etter min oppfatning er Pyton et blad du kaster deg over og finleser mens du tilhører en helt bestemt aldersgruppe. Norsk MAD leser du lengrer. Norsk MAD er også mer nyansert enn Pyton.

Tidligere har det også blitt gitt ut to album med klassisk MAD-stoff. Det er lite sannsynlig at det blir flere.

-Albumene fikk god omtale og mye respons, men de solgte ikke. Det virker som om folk har noe imot hardcover, reflekterer Høiby.

-Dessuten var prisen for høy og distribusjonen feil, tilføyer Isachsen. Albumene skulle ha vært solgt gjennom bokhandlerne og ikke på bensinstasjoner og i dagligvareforretninger.

Norsk MAD tror de imidlertid er liv laga, også i de resterende årene av dette årtusen. Alfred E. Neuman vil nok fortsatt glise med sviktende tannsett mot fra sinnsyke forsider.

Tor Sandberg

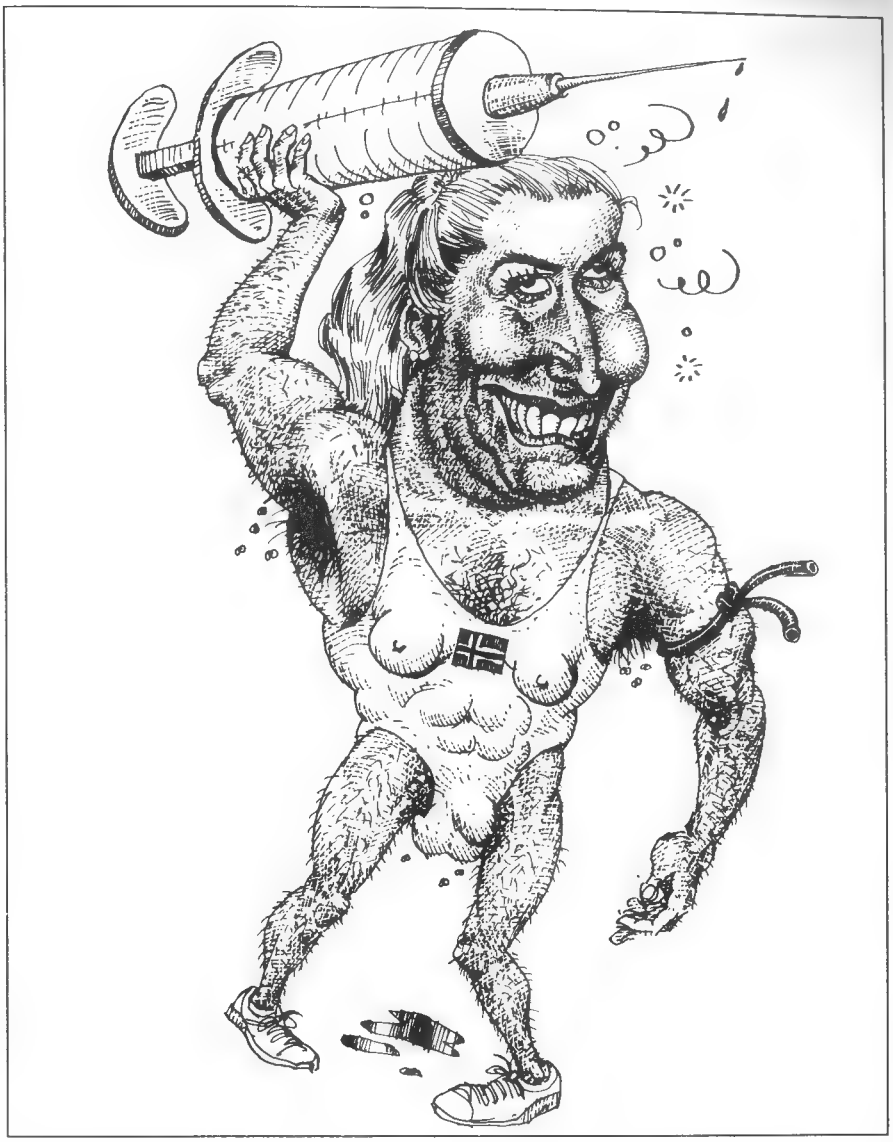

Mobbing av kjent norsk spydkaster, alias Grine Spydeberg ved fast norsk MAD-tegner Steffen Kverneland

Tore Knutsen har spesialisert seg på tegneserie-parodier, særlig seriefigurers ukjente sexliv...

Det er en gal verden der ute... Del 2

Hoppbakkekonstruktøren som ble helt

PYTON

Det var en gang en hoppbakkkonstruktør. Etter både store og små bakker fikk han i oppdrag å regne ut doseringen på sykkel-velodromen på Valle Hovin. Men så var det så forferdelig kjedelig, må vite. Derfor søkte han ny jobb på Semic. Den fikk han og der var det moro å være. Men etter noen år ville den tidligere hopp-konstruktøren bestemme mer selv og også tjene mer penger. Derfor sluttet han for å begynne med Pyton.
Den mannen var Dag E. Kolstad.

Det er en gal verden der ute... Del 2

Ebbhels gate. En dag i november. I en rosa bakgård finner TEGNs utsendte fram til en dør blant mange; "Norsk Strek" Dag E. Kolstad. Bjørn Ousland. Det siste navnet ignorer vi. Ousland er i Singapore. Velkommen hjem i mars. Eieren av det første navnet dukker opp mens TEGN står og fomler ute i en kald gang.

Man er faktisk ventet, Kolstad dukker opp fra bak en dør. En slank og lekker person, iallfall ikke feit, - alt ifølge ham selv. Han ser, ifølge TEGN, overraskende normal ut, til Pyton-redaktør å være. Et veltrimmet skjegg henger pent og rett under en blid munn og ditto øyne. TEGN må vente noen minutter. Lunchen er nemlig i ferd med å bli fortært. Pålegget er ikke utpreget morsomt, heller traust og norsk; brunost må vite.

Mens Kolstad tygger, leser TEGN utkast til neste Pyton. Rumper og spying, parodiserte tegneseriefigurer, hundebæsj, lettkledte damer, teite tryner... og tegninger av høy kvalitet.

Kolstad har tygd ferdig. Han leder an til et meget ryddig kontor. Kolstad "trykker på knappen" og ordene begynner å renne ut av ham:

-Før jul i 1977 søkte Semic etter folk. Jeg regnet ut doseringen på sykkelvelodromen på Valle Hovin da. Det var jævlig kjedelig. Jeg søkte på jobben og fikk den. På nyåret 78 begynte jeg, og ble da nummer åtte der.

Hvordan skape en legende: Dag Kolstad er forlengst udødeliggjort som tegneseriefigur. Han vil imidlertid ha oss til å tro at likheten er utilsiktet.

En stolt redaktør kan konstatere at Pyton pr. i dag kommer ut i tre nordiske land, og at sukessen i Sverige og Finland etterhvert begynner å få de samme dimensjoner som på hjemmebane.

Dag Kolstad stryker med en hånd gjennom skjegget før han fortsetter.

-Dette var i pionertiden. Alle gjorde alt. Jeg ble satt til å ta meg av de bladene ingen andre ville ha. Petter Engbo og Ann Louis Nerem arbeidet der allerede. Det aller første jeg gjorde var å lese korrektur på Tex Willer. Deretter overtok jeg som supersjef, blant annet med ansvar for leserbrevene i Supermann, Superboy, Rommets helter...

Kolstad betegner dette som en veldig artig periode. Mye skjedde på tegneseriefronten i Norge, etter mange år hvor alt hadde ligget nede.

-Da Semic Sverige kjøpte opp Williams Forlag, og et annet... fikk Semic et veldig stort sortiment. På den tiden ble jo tegneserier sett på som veldig dårlig litteratur. Tegneseriene var "Den store, stygge ulven", helt til videoen overtok rollen som... hakkeofferet for det etablerte.

Kolstad forteller at Semic var veldig bevisst på dette. Man forsøkte da også å gjøre noe med det.

-Vi jobbet hardt for at språket skulle bli korrekt, selv om vi ønsket et muntlig språk. Vi sørget for å luke vekk klisjeer og lignende som "å krype i det sure eplet".

Rundt 1985 kom de siste krusingene av den franske bølgen til Norge. Den medførte store endringer med hensyn til tegneserieinteressen i Norge, forteller Kolstad videre med et historisk glimt i øyet.

-Vår generasjon hadde vokst opp med tegneserier. Nå begynte denne generasjonen å få jobb som journalister og markerte seg også i andre medier. Tegneseriene begynte å bli anmeldt. Markedet vokste. Tegneseriene nådde også bibliotekene. Symbolikken i tegneseriene ble forstått av stadig større masser.

Kolstad forteller at han har drevet "eksperimentering" på symbolbruken i tegneseriene. Hans mor på 60 år har vært forsøkskanin.

-Hun forstår ikke alle lydboblene, for eksempel. Det at takkete bobler koder et skrik, oppfatter hun ikke.

Det er en gal verden der ute... Del 2

Men selv om markedet var i ferd med å vokse fram, klar til å motta serier ut over den matroskledte anda (gjett hvem), var det dårlig stelt med norske serier.

-Det var opplest og vedtatt at norske serier tapte forlagene penger på, akkurat som med norsk film!

Økonomien i Semic ble imidlertid stadig bedre, og antallet ansatte økte jevnt og trutt.

-I 78 tok Fantomet skikkelig av. Også Lucky Luke og Billy begynte vi å tjene penger på. Supermann tjente vi ikke mer enn et par tusen på i året, men fordi vi hadde fått storselgerne, kunne vi gi ut et stort antall blader.

I 85, mens Semic var på topp, sluttet Kolstad. Hvordan kunne han finne på noe slikt?

-Vendepunktet kom i 1981 da vi startet opp med MAD. Mot alle odds lyktes vi med bladet. Vi hadde vokst opp med rock'n'roll og Amerika. Vi hadde sett TV-seriene MAD parodiserte. Folk kjente til dem. Det geniale var at vi skrev om og fornorsket alt. Akkurat som norsk pizza, den er jo totalt forskjellig fra italiensk pizza.

En annen del av "vendepunktet" var Arild Midthun som dukket opp omtrent samtidig med starten av norsk MAD. Terje Nordberg og Eirik Ihldahls prosjekt "Serie-Fokus" hadde også stor verdi, mener Kolstad.

-Jeg fikk i oppdrag å gjøre Serie-Fokus mer kommersielt ved å foreta en siste finpuss. Det ble et jævla bra blad! "Pioner-prosjektet" som blandet tegneserier og artikler om tegneserier, ble imidlertid ikke like godt mottatt av publikum. Etter fem nummer var det slutt. Det hadde imidlertid gjort nytten, mener Kolstad.

-Vi klarte å få fram norske serier i det bladet som så "proffe" ut. Alt annet norsk så så utrolig norsk ut, så sirompa... Jeg tror ikke leserne likte det.

Spesielt godt fornøyd er Kolstad med Arild Midtuns "Cirkus". Etter en periode i KoNK, begynte serien å gå i Serie-Fokus, før den vandret videre til Fantomet.

-Det var epokegjørende at en norsk serie ble trykt i Fantomet, spesielt siden den ikke så norsk ut, mener Kolstad. Han kan fortelle at etter en stund begynte han å skrive "Cirkus". I Serie-Fokus gikk en annen av de seriene som ikke så norsk ut. "Dyrets tegn" hadde noe fransk og meget gjennomarbeidet over seg.

-Jeg røper kanskje en hemmelighet nå, men Knut Berg som sto bak serien, var egentlig Eirik (Ihldahl) og Terje (Nordberg). De skrev og tegnet serien sammen.

I de dager dukket også Tommy Sydsæther opp. Han ble sendt til Arild Midthun. Med de to hadde man straks fått et tegneseriemiljø, noe Kolstad mener var svært viktig for norsk tegneserieliv i det hele tatt.

-Med to skikkelige tegnere kunne vi sette i gang prosjekter som det var meningen å leve av. Nå kunne det å være serietegner bli en heltidsjobb også i Norge.

I de påfølgende årene ble både "Truls og Trine", Vazelina Biloppheggers" og MAD relativt store suksesser.

-Tommy og Arild ble inspirasjonskilder. De viste at det nyttet å lage serier og få aksept for dem. Vi vant kulturpriser og mediadekningen var stor.

Suksessen førte til inspirasjon til å iverksette dristige prosjekter. Eirik Ihldahl og Dag Kolstad startet opp de mer sofistikerte seriebladene Comix og Epic. Disse voksenseriene var da noe nytt, FOR nytt skulle det vise seg. Begge bladene gikk inn etter få nummer.

-Jeg liker uttrykket "voksenserier" dårlig. Donald Duck ser jeg på som en voksenserie fordi det er flest voksne som leser den. En voksen serie derimot, har ikke noe med alder å gjøre. Det har med intellekt å gjøre.

Mens man jobbet som verst, dukket det med ett en figur ved navn

En Pyton-utgivelse er tidkrevende, svært tidkrevende, spesielt fordi Kolstad selv gjerne vil ha en finger med i det meste.

Det er en gal verden der ute... Del 2

Bjørn Ousland opp. Han ville bli tegner, men lånekassen ville ikke gi ham noe lån for å gjennomføre slike studier.

-Vi skrev et brev til lånekassen der vi påpekte at det var mulig å livnære seg som tegner i Norge. Etter det fikk Ousland studielån. Han dro til Kubert-skolen i statene for å studere. Det inspirerte veldig å ha en som studerte hos de store mestrene.

Kolstad mener at Semic ble et senter for fornyelsen av tegneserier i Norge. Inntil Semic begynte å satse norsk, hadde Hjemmet omtrent 100 prosent av markedet med Donald.

-Det nye kom via Semic. "Kvinnen fra stjernene" ble det første "tyngre" albumet. Petter Engh var en pådriver her. Nye markeder ble prøvd ut. Og så sluttet altså Kolstad.

-Jeg gav meg da vi var på topp. MAD gikk i 52.000 i måneden. Petter Engbo og Terje Nordberg sluttet samtidig med meg. Vi sluttet for å starte Gevion Norsk Forlag. Det hadde blitt for stort i Semic. Jeg tror det var over 45 mann der.

Kolstad sier han hadde gjort alt som kunne gjøres på Semic. Nå lengtet han etter nye utfordringer... og mer penger.

-Tanken var å tjene penger på norske serier, samt skape et eksistensgrunnlag for norske tegnere, Vi hadde håp om internasjonal suksess. I Norge var det aller meste import. Vi ville snu strømmen og skape eksport av norske serier. Vi viste det var mulig. Truls og Trine solgte også i Sverige. I Norden og Tyskland gikk serien i tilsammen 100.000 eksemplarer. Det inspirerte veldig.

Tegneseriemiljøet i Norge var fortsatt lite. Kolstad & co tok med seg kameratene fra Semic-miljøet.

-Vi ville ikke "splitte bandet". Vi var redde for å miste magien. Arild og Tommy ble med til Gevion.

I mens søkte Knut Westad til Sverige. Men igjen, miljøet var ikke større enn at andre tegnere steppet inn ved behov.

-Tommy tusjet en halv Fantomet-historie, blant annet, minnes Kolstad og slurper til en kaffekopp. Javisst ja, han har sørget for slikt drikke midt inne i den engasjerte historien.

-Pyton ble startet for å følge opp MAD-suksessen, men uten begrensninger i amerikanske materiell.

Kolstad innrømmer at han også ønsket mer kontroll over bladet. I Semic hadde det blitt alt for mange "synsere".

Pyton startet påsken 1986.

-Deretter kom Magnum og en rekke spinoff-blader fra TV-stasjonen SKY; Transformers og slikt. De gikk bra. Men alt ble imidlertid ikke suksesser.

Statspytonister...

Staten har en ordning som kalles arbeidsmarkedstiltak. Det betyr at ungdom får anledning til å arbeide et sted for viss periode, og at lønna deres betales av Staten.

Vanligvis blir dette benyttet slik at kjekk, arbeidsløs ungdom får tilbud om å slikke frimerker, eller rake løv, men av og til skjer det at ordningen blir brukt til noe virkelig nyttig:

Tore S. Olsen og Tom Olstad fikk i perioden før jul, arbeide hos Norsk Strek, utgiverne av Pyton, på arbeidsmarkedtiltak.

Opplegget fungerte slik at så og si alle de faste Pyton-arbeiderne hjalp Tore og Tom når de stakk inn-om (Pytonarbeiderne altså).

Det vanket med råd og vink, og dette omsatte Tore og Tom til egne serier av kortere og lengre varighet.

Pyton-redaktør Dag Kolstad er med fornøyd med ordningen og regner med at både Tore og Tom snart vil dukke opp i Pyton med sine serier. Absolutt noe å tenke på for andre forlag. Ved å benytte ordningen maksimalt, kan man hjelpe nye talenter fram i lyset. At Tore og Tom selv var godt fornøyde, etterlater vel bildet ingen tvil om...

Det er en gal verden der ute... Del 2

-Lille Lulu var et gammelt blad jeg hadde stor tro på. Det viste seg å bli for gammeldags. Det gikk inn etter fire nummer... og et juleshow i 86. Forrige gang det ble utgitt i Norge var i 68. Jeg synes fremdeles at Lille Lulu er knallbra!

Nåja, Dag Kolstad fikk trøst i rikelig monn med Pyton- suksessen.

-Det første året gikk det tungt. Det var ikke så enkelt å skaffe til veie 52 sider hver måned. Vi fant en del reservestoff i utenlandske tegnere. I 1985 dukket Gary Larson opp og da heiv jeg meg på telefonen og kjøpte de norske rettighetene. Marvel gav også ut en MAD-konkurrent som de kalt Crazy. De kjøpte vi stoff ifra. samt Gotlib fra Dargaud. Kolstad forteller at i tillegg til Midthun og Sydsæther, tegnet Frode Øverli for Pyton allerede på dette tidspunktet, selv om sistnevnte var representert bare mer sporadisk.

-Folk synes Pyton var litt likt MAD i begynnelsen, men det var jo ikke så rart. Det var jo vi som hadde laget MAD. Nå kan imidlertid MAD og Pyton ikke lenger sammenlignes.

Kolstad opplyser at opplaget til Pyton har økt jevnt og trutt. Mens man i 86 solgte omtrent 15-20.000 av hvert nummer (og allerede da tjente penger på bladet), er man i dag opp på mellom 36-38.000 solgte eksemplarer av hvert nummer.

I forbindelsen med opprettelsen av Gevion kan Kolstad ellers fortelle at VG spyttet inn penger. Da Scibstedt begynte å satse på den nå inngåtte Osloavisen, ble Gevion solgt til Bladkompaniet, som fortsatt eier forlaget. Kjøpet skjedde i januar 1988.

-Det er forsatt Bladkompaniet som utgir Pyton, men det produseres av Norsk Strek. Norsk Strek ble startet i mai i år (1990), for at vi skulle få tid til å konsentrere oss om Pyton, også i utlandet. I dag eksisterer det et finsk Pyton (Myrkky) som kom med seks nummer i 1990. Svenske Pyton som har samme navn som den norske varianten, selger i snitt 25.000 eksemplarer.

-Hemmeligheten bak Pyton er vi bruker norsk materiell. Samme filosofi har vi benyttet oss av i Sverige. Svenske tegnere har gjort bladet til en suksess. Strategien er at vi skal leve på hverandre. Inntil nå har det vært dårlige vilkår for svenske tegnere. Det ble aldri noen "boom" på nye ting der.

Kolstad håper nå at svenske Pyton skal kunne endre på dette.

«Det er guttunger i alle aldre, og meget rå jenter som leser Pyton...»

Vi har kommet fram til det punkt TEGNs utsendte hadde sett fram til med gru på forhånd; en diskusjon av innholdet i Pyton.

Er Pyton morsomt?

-Innholdet skal være meget morsomt, men hva er morsomt? Jeg må stole på meg selv og på tegneren. Jeg godkjenner historiene, men jeg behøver nødvendigvis ikke like dem selv. Det må imidlertid være et poeng i dem.

Dag Kolstad aner ikke hvem som leser Pyton. Det foreligger ingen undersøkelser på det.

-Det er ikke "kjekt" for oss å vite det. Jeg tror at guttunger i alle aldre, og også jenter, som er svært rå, leser oss.

Dag Kolstad er oppriktig forskrekket over jentene.

-De leserbrevene vi får fra jenter... Vi sensurerer faktisk ganske meget, og trykker ikke det verste.

Filosofien til Pyton, mener Kolstad, kan oppsummeres i tre punkter:

1) Få folk til å le.
2) Sjokkere folk.
3. Overraske folk.

-Det har blitt en spesiell form for "underbuksehumor" i Pyton. Det ville imidlertid ikke være noen ide å lage et nytt Billy eller MAD. Innholdet må stå til navnet. Kolstad minner om at man har startet et alvorlig hjørne i Pyton, slik at de som har noe alvorlig på hjertet, kan nå ut.

-Vi tar gjerne en skikkelig debatt. Kolstad påpeker at Pyton også tar opp alvorlige tema, og på en skikkelig måte, selv om dette av og til går folk hus forbi.

-Vi fikk reaksjoner på serien "Flukten fra AIDS". Folk mente vi gikk for langt når vi fleipet med AIDS. Det gjorde vi imidlertid ikke. Kolstad vil ellers ha seg frabedt rumpe-stempelet. Pyton er ikke bare rumper og avføring. -Jeg vil våge å påstå at vi overdriver til de grader at vi ender opp som en...parodi. Vi smører på skikkelig, slik at det virker dumt. Også når det gjelder "Helliter'n og Halvliter'n". Vi diskuterte lenge om vi skulle skrive om to glade drikkere. Det skjer jo ulykker i fylla. Vi fant imidlertid ut at vi ikke ville være noen sosialrealistiske pekefingere. Vi fant ut at drikkingen er en del av kulturen vår. Men jeg håper at vi drar det ut til de grader at det ringer en bjelle for folk. Det er teit å drikke!

Kolstad kan ellers opplyse at så og si alle tegnere i Pyton er tilnærmet avholdsfolk.

Kolstad har ellers oppnådd den tvilsomme ære å bli seriefigur selv. I Pyton skildres nemlig forlaget Pyton, med blant annet en storspisende og fullstendig uberegnelig redaktør, hvis ytre attributter i stor grad står i stil med Kolstads egne.

-Redaktøren er ikke meg, benekter imidlertid Kolstad.

-Jeg er jo slank og lekker, iallfall ikke så feit som han. Nei, det begynte

Det er en gal verden der ute... Del 2

som en gag. Vi fikk enormt mange leserbrev på dette og dermed fortsatte det.

Vi har kommet til den delen av intervjuet som skal handle om drømmer og ambisjoner. Nå skal vi virkelig lodde dypet i Kolstad.

-Jeg drømmer om å lage en islandsk utgave av Pyton. Jeg har fått tak i en liste over islandske forlag og har tatt kontakt. Grunnen til disse planene er at jeg gjerne vil til Island.

Å, jasså ja!

-Det kunne ha vært ønskelig å ha gitt ut en dansk utgave også, men da måtte vi ha funnet en dansk tegner som kunne ha tatt dansk humor på kornet. Det er et problem. Hefter selger ellers ikke så mye i Danmark.

Dog. De to første årgangene av Pyton inneholdt mye dritt. Kolstad er enig i det.

-Mye av dette ville ikke ha blitt trykket i dag. Veldig mange sender inn serier til oss, men lista blir lagt stadig høyere. Jeg ble lei meg da bladet Konk gikk inn. Det var et sted hvor norske talenter kunne komme på trykk. Det er da også derfor vi har begynt å gi ut Pyton Spesial (med serier av bare amatører) fire ganger i året. På den måten håper vi å kunne sikre rekrutteringen og også holde på interessen for Pyton. Første nummer av Pyton Spesial ble en stor suksess. Det solgte 25.000 eksemplarer og inneholdt nesten kun bidrag fra nybegynnere.

-Nå gjenstår det å se om folk er så dumme at de kjøper det igjen og igjen, flirer Kolstad. -Det store problemet med nye tegnere er at de mangler noen til å seg av dem og rettlede dem. Jeg blir flaskehalsen. Det blir til tider alt for mye til at jeg rekker over alt. Vi får minst et par kasser med serier i uka.

Kolstad mener at det blant de nye tegnere finnes det to kategorier:

1) De som kan tegne.

2) De som ikke kan tegne.

-Blant de første finner vi de som ikke behersker teknikken eller mangler utstyr. For disse er det ofte slik at øvelse gjør mester. Manus og ideer er også ofte en mangel. Alt for ofte også en mangel. Alt for hyppig blir det dårlige kopier av ting som vi allerede har utgitt i Pyton.

Det er en fare ved at Pyton bare rekrutterer nye humortegnere.

-Bladet Rødt, Hvitt og Rått kan utvikle seg til å bli bladet for de realistiske tegnere, eller de som ikke heller i den humoristiske retningen. Problemet er imidlertid; -hvor mange norske tegnere lager album nummer to, eller nummer tre? Det er et helvetes slit å lage et album. Så vidt jeg vet er det bare Håkon Aasnes, Arild Midtun og Bjørn Ousland som har laget mer enn ett fullt tegneseriealbum på 45 sider her til lands. (Tor Bomann-Larsen er et fjerde navn, setterens anm.) Det er mange som har laget et album, men det å lage mer, er et ork uten like.

Kolstad mener norske tegnere har størst mulighet til å lykkes ved å lage humoristiske serier.

-Det er som norsk film. Humorfilmer selger, iallefall i hovedsak. det er der publikum er. Selv gode, franske, seriøse album selge bare fem- til ti tusen i hjemlandet med...40 millioner mennesker. Hvordan skal vi da klare å selge seriøse album i Norge?

Kolstad innrømmer likevel at håpet er å lage et voksent serieblad igjen. Inntil det byr seg tid til det, må man bare følge opp suksessen med Pyton.

-Tegnerne må kunne levere, og leserne forventer at vi gir ut bladet. Kolstad påpeker at det etterhvert er ganske mange som lever av Pyton. Og det på tross av at kritikerne stort sett slakter hvert eneste nummer som det reneste makkverk.

-Problemet er at kritikerne forholder seg til seg selv. Tre ting øker i Norge. Det er VG! Se&Hør og Pyton. Forskjellen mellom dem og oss er at de tar seg selv på fullt alvor, mens vi ikke gjør det. En ting er å lage dårlige ting, en annen sak er å gjøre det på en ordentlig måte, slik at man kan være stolt over det man har lagd. Jeg tror at serieinteressen langt på vei ville ha dødd ut hvis Pyton ikke hadde kommet. (Hva med Tommy & Tigern? Donald Duck? Selger ikke det? Setterens anm.) Man kan kanskje kritisere Pyton for den lette humoren, men bladet har garantert en misjon. Om ti år vil de som sitter og kopierer Pyton nå, være gode tegnere!

Serier som har blitt publisert i Pyton er ikke døde og begravet. Lucky Döck kommer nå som album, etter å ha gått i Pyton i flere nummer. -Tanken er å samle seriene i albumform. Pyton skal bli noe mer enn bladet. Vi ser for oss et stort utgivelsesprogram med både T-skjorter, pocket-bøker og dessuten seriøse serier. Vi vil trykke seriøse serier i Pyton. Blant annet planlegger vi et agentnummer. Dette henger sammen med ønsket om å overraske.

Kolstad har også noen pauli ord til Norsk Tegneserieforum og TEGN.

-Pyton blir sammenlignet med de gamle mestrene, i stedet for å prøve å finne ut hvordan tegnerne kan bli om fem år. Finnes det noen knallbra tegneserietegnere under 50 år i dag?

Og hvilket mål har så den godeste Dag Kolstad her i livet?

-Det jeg jobber mot er å lage *"Le Grei"*, den store tegneserien, eller filmen eller hva som helst. Men for å klare det må vi ha et miljø og få erfaring. Det får vi gjennom Pyton.

Tor Sandberg

I oksens buk

Kan vi le i tider som disse? Retorisk spørsmål som får følgende svar; Det er nettopp i disse tider det er viktig å le!

Humoristisk sans er med andre ord et overlevelsesvåpen. Siden mennesket fra naturens side er skapt uten beskyttelseskjold, i motsetning til skilpadden eller krabben som er harde utenpå og myke inni, er mennesket meget bløtt utenpå og hardere lengre inn.

Latter skiller mennesket fra alle andre dyr. Og tårer for den saks skyld. Man kan tenke seg at den aller første latter oppstod, omtrent samtidig som den menneskelige hjerne var nok utviklet til å kunne fatte abstraksjoner, da det primitive menneske bøyde seg over vannet for å drikke, og fikk se speilbildet av seg selv.

Mennesket er svakt og skrøpelig, det er mange i antall og de fleste av dem føler seg ulidelige ensomme. Flertallet av menneskene vet at de ikke har større håp i denne verden. Deres eneste sikre utsikt i livet er døden. Det er ingen grunn til større optimisme. Selv den delen av menneskeheten som iallfall kan spise seg (noenlunde) mette, beskuer miljøkatastrofe, ørkenspredning og svarte trær som panoramautsikt over TV'en. Man kan stikke hull på sin egen kropp og fylle seg opp med kjemiske stoffer. Eller man kan benytte de få våpen man er født med; man kan le.

Alt dette omfatter den desperate humor. Den som grenser mot galskapen. Den er ikke forsakt, eller lett smilende. Den oppholder seg ikke med understatement. Her finnes kunne ville overdrivelser. Skyggesider. Vrengte speilbilder i vannet som når som helst kan kruses eller ødelegges. Det gjelder liv eller død.

Life on the dark side finnes ikke bare på den andre siden av gaten, men også tidligere i historien. I det gamle Hellas hadde man fruktbarhetsritualer som ikke er enestående for antikken, men som gjenfinnes i de fleste kulturer. Poenget er at disse overtreder de regulerte samfunnsstrukturer med folkelige og overstadelige uskeielser. Særlig i Athen feiret man årlig dionysier som opprinnelig hadde en opphøyd og verdig form med skuespill og korsang, men overgikk til generelle overstadige beruselser. Under konsum av mengder av vin, slaktet man en geit (i beste fall) som et symbol på Dionysos, vinens gud, og i slimet og blodet rullet man rundt og parret seg med hverandre. Ikke underlig at historikerne forteller at denne utviklingen er uklar. Det var vel ingen som egentlig ønsket å gå i detaljer om festen i etterhånd...

Pytons Dag Kolstad gjorde et kupp da han sikret seg Gary Larson...

Bladene MAD og Pyton ligger innenfor denne tradisjonen. Med ett unntak; Hverken MAD eller Pyton ligger i teten som avantgardister. De er begge tradisjonister og har paradoksene innebygget; de skal gå langt, men slett ikke for langt. De skal berøre tabuene, men ikke overtrede dem. De skal være ekle, men ikke direkte sykelige.

Da William Gaines avbrøt sin kjemiutdannelse i 1947 for å overta sin fars forlag EC, var MAD bare et av flere blader som ble utgitt. Da hetsen mot tegneseriene satte inn på midten av femtitallet var MAD det eneste som overlevde. MAD ble startet i 1952 med Harvey Kurtzman som redaktør. MADs første år var banebrytende, men forfalt etterhvert. Litt, men ikke for meget, kunne bladets motto ha vært. Mens MAD økte i opplag utover 60-tallet, var forsøk på å lage lignende suksesser, som Cracked eller National Lampoon, kun måtelige suksesser, selv om disse kunne være av bedre kvalitet.

MAD kunne ikke risikere sitt store opplag på å fornærme noen grupper, slik at hver overtredelse øyeblikkelig måtte oppveies av en annen i stikk motsatt retning. En spøk på bekostning av politiet, måtte gjenopprettes med en spøk om de langhårete. Drites kvinner ut i en rute, måtte fenomenet menn latterliggjøres i neste. Igjen likevekt. Osv. Osv. Med trykk på underholdning har MAD ikke, og har aldri hatt, injurerende kraft.

Det gamle slogan "Tales calculated to drive you MAD" ble i det stille erstattet av en helt annen kald beregning som kjennetegner det kommersielle markedets betingelser for suksess. Den formelen har innebygget en bakside av stagnasjon. Norsk MAD er f.eks. et par millioner ganger bedre enn amerikanske MAD. William Gaines er gammel og overvektig, mens f.eks. Steffen Kverneland er ung, tynn og meget sulten. Det kan bli mye ukalkulert og desperat humor av slikt. Men hva sier Semics forretningsfører når vedkommende titter opp fra tallene i Lotus 123?

Humor generelt og overstadig "svart" humor i særdeleshet er kulturelt betinget. John Cleese (ex-Monty Python) forteller i et intervju om at romerne under sine leker i Colosseum fant på stadig nye måter å drepe mennesker på til publikums store jubel. Det ble f.eks. laget en okse av jern hvor man stappet et menneske inn, fyrte opp under og når mennesket inni langsomt ble kokt og stekt, lød det som om oksen rautet. Det eneste morsomme — i ettertid — er at oppfinneren selv havnet i oksens buk...

Finn Bjørklid

TEGN presenterer David Boswell fra Canada:

Reid Flemming —Verdens tøffeste melke-mann!

Et kolerisk sinne som overgår Donald Duck i hans yngre år, og brenner hetere enn Ibsens Brand, og er mer aggressiv enn Clint Eastwood.
En kanadisk anti-helt med et ildfullt navn; Reid Flemming.

Canada ligger langt mot nord, nord for USA, og på slutten av søttitallet, da den såkalte undergrunnsbevegelsen var i ferd med å ebbet ut, fantes det et utmerket kanadisk motstykke til norske Gateavisa; *Georgia Straight*. En av redaktørene var Bob Mercer, som siden har vandret videre som sanger og gitarspiller i rockegruppa *The Warts*. Bob Mercer forteller:

"Jeg møtte Reid Flemming for første gang i 1977, rett etter at jeg begynte å jobbe med Vancouvers nå inngåtte Georgia Straight. Jeg møtte ham via David Boswell, en talentfull tegneserietegner som hadde flyttet til kysten for å nyte sin suksess med sin "Hjertesmertende Serier" ("Heartbreak Comics", den mest populære delen av bladet. Det var svarte natta, regnet dundret mot taket over oss mens vi satt og lyttet til Rachmaninoffs "De Dødes Øy". Brått lener Flemming mot meg, stirrer meg i hvitøyet, og erklærer;

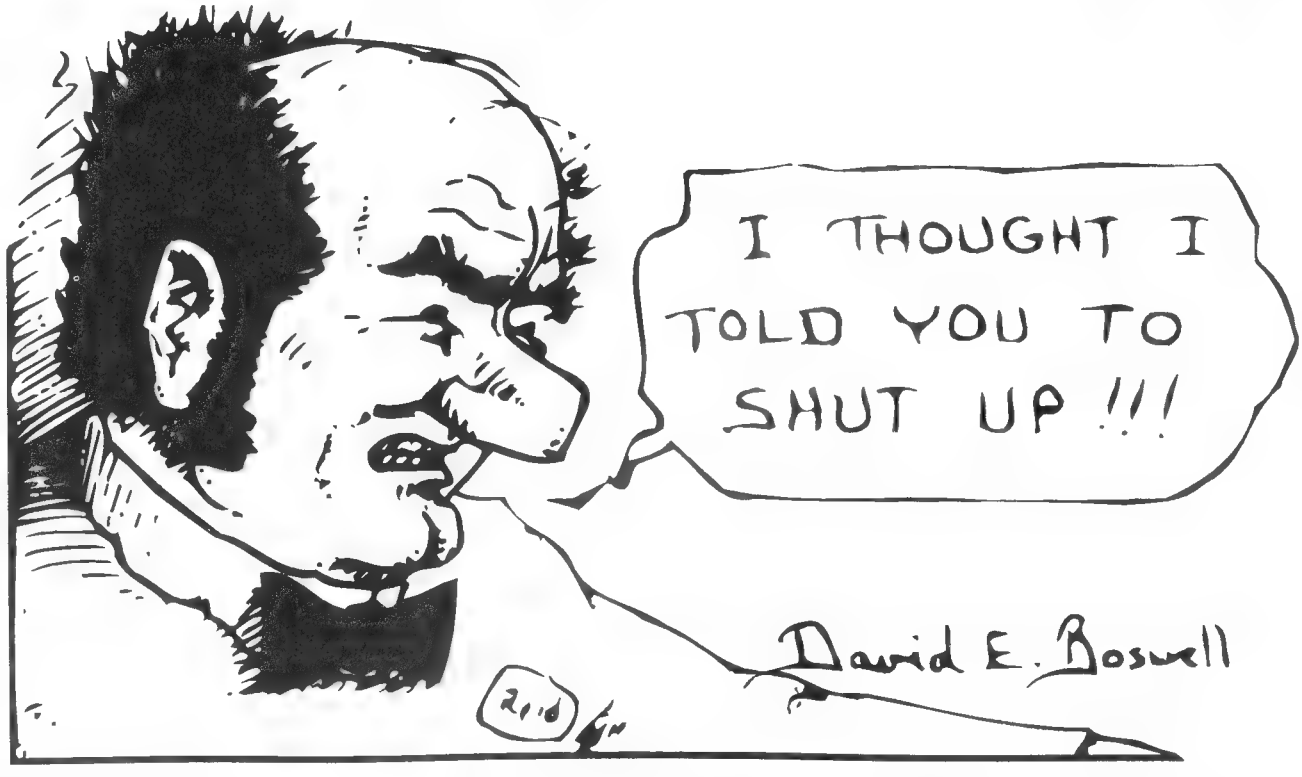

"Jeg skal gjøre det stort...i tegneserier!"

David hadde advart meg mot Flemmings underlige humor. "Virkelig?" svarte jeg. "Større enn, f.eks., Hulken?"

"Hulk?!" spyttet Flemming. "Hulk Scmulck!! Jeg skal faen ta bli større enn Supermann! Og Tarzan tilsammen! Jeg skal bli tegneserienes Clint Eastwood!"

Noen uker senere kom Reid Flemming tilbake da David Boswell kom med de første stripene av serien, opprinnelig ment som en enkeltstående erstatning for den faste serien "Hjertesmertende Serier" med Den Store Slaviske Forfører Laszlo som kjennetegnes med tynn mustasje, spisse ører og stort ego. Det siste hadde han tilfelles med den halvskallete, småfete melkemannen, men han manglet Reid Flemmings enorme energiutblåsninger. Leserne tok melkemannen med storm. "They went," forteller Bob Mercer, "bananas for it".

David Boswell husker det noe forskjellig; "Etter Reid Flemmings debut i juni 1978 mottok jeg ett fanbrev fra en gruppe med gentlemen, og som ble fulgt opp med en rekke telefoner, alle fra de samme mennene, som krevde flere serier av en figur som var ment som en oneshot." Og en annen ting, opplyser David Boswell; "Det var ikke Rachmaninoff vi hørte den natta, men noe langt mer fryktelig: Rod McKuens "Take A San Francisco Hippi Trip".

Serier er trøtte greier

-Jeg føler meg noen ganger en smule brydd når jeg tenker på hva jeg har som et levebrød," innrømmer David Boswell. "For en som ikke leser tegneserier, er mine sympatier med andre mennesker som heller ikke leser tegneserier."

Hans egentlige dragning går mot film, "min første kjærlighet", og skulle livet ha blitt levd på nytt, ville han ha gitt klassisk musikk en sjanse. "Jeg vet sannsynligvis mindre om serier enn alle andre tegneserietegnere, inkludert min bestemor."

I dag lever Boswell i Vancouver sammen med sin kone Kathi, og deres tre barn. Det tok tid før han

David Boswell, med barn.

Reid Flemming ved sin karakteristiske melkevogn, som han hater — unntatt når andre gjør narr av den....

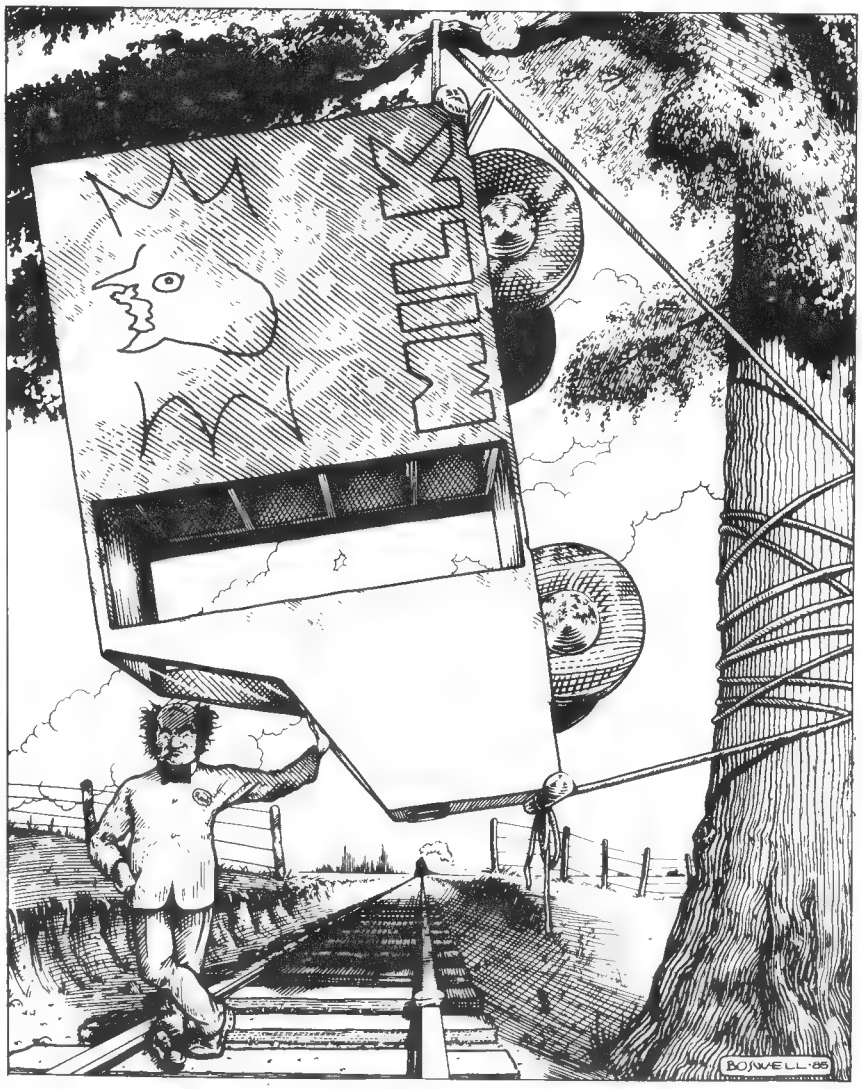

slo seg til ro med serier som fast inntektskilde. Som barn var han ikke større opptatt av serier, eller tegning. Han tegnet som alle andre 10-12-åringer "da vi oppdaget at vi kunne kommentere kafeteria-maten med å vise hvordan folk spyr det opp..." Han kan likevel huske at han en sommer kopierte "Sad Sack"-serier som 13-åring, og deretter glemte dette med ruter. I 1965 forsvant alle hans Supermann-serier, men som han sier; "de var plutselig svært kjedelige uansett."

Gamle filmer er kult

Hva som i stedet interesserte ham i hans oppvekstmiljø i London, Ontario, Canada, var gamle klassiske svart-hvitt- filmer. "Det var deres direkte visuelle utstråling," mener han, som tiltrakk. Senere filmer så ut som fotografier av skuespillere med altformye makeup, og unge David søkte seg bakover i filmhistorien. Etter en periode av tidlige skrekkfilmer, ble han opptatt av komedier fra samme periode. "Jeg ble fan av Marx Brothers og W.C. Fields..."

David Boswell begynte selv å eksperimentere med film, og produserte en egen versjon av Robin Hood som 16-åring. I hans versjon var Robin Hood slett ikke særlig treffsikker med pil og langbue, og treffer bl.a. Broder Tuck i maven.

Etter gymnaset kom han seg inn på en kunstskole og i en filmklasse. Han oppnådde 6. plass i en studentkategori for stumfilm ved Long Island International Film Festival i 1974. Senere forsøkte ha å bli regissør ved filmstudioene i Toronto utifra tanken at hvis man skal starte et sted, kan man like godt starte høyt oppe. Dørvakten var derimot av en annen ide og slapp ham ikke inn. "Ah, to hell with it!"

"Om jeg hadde vært ambisiøs, ville jeg ha blitt desillusjonert," innrømmer han. "Men jeg har aldri vært ambisiøs. Det eneste jeg ønsket var å kunne brødfø meg med noe som ikke krevde altfor mye..."

Studier i marken

I ettertid kan man si at David Boswell samlet materiale til oppbyggingen av Reid Flemming-karakteren via en rekke sære jobber i de tidligste ungdomsår. En av de første var å installere kabel-TV i folks hjem. "Man kom inn i ulike folks liv for bortimot femten minutter, Noen ville by meg drinker. Andre var rene idioter. Noen kvinner ville la linningen skli åpen. Man fikk se et tverrsnitt av samfunnet."

Å kjøre ut pizzaer var en annen anledning å møte folk hjemme. Og han fant ytterligere inspirasjon da han leide rom på østkanten av Toronto, et hus som ble kondemnert en måned etter at han flyttet. "Jeg møtte en rekke interessante typer. Ingen der var det man kalt helt normale. De ble enten sinnssyke eller begikk selvmord."

En var Reid Flemming i levende live. Han het Darryl, og satt i en fengselscelle hver helg for å sone et tidligere væpnet bankran. "Da jeg første gang møtte Darryl var jeg overbevist at han ville drepe meg. Folk i huset hvor jeg bodde pleide å møtes i kjelleren, som var Darryls, men vi så ham aldri. Han var enten i fengsel, eller en hadde en sak på si. Vi følte det var et slags fellesrom." En dag da Boswell stakk innom, traff han Darryl. Han snudde seg, og sa:

"Jeg vet faen ikke hvem i helvete du er, men du skal dra deg til helvete vekk herfra på sekundet, eller så skal jeg blåse hodet ditt av!"

Serier - tøffe greier

Det var et møte som ikke lovte utdypelse, men motsetningen tiltrakk, og de ble venner. Darryl lot seg formidle av de tegneseriepanelene som Boswell drev og eksperimenterte med. De slo tida ihjel med å skyte med løskrutt etter folk på gata for moro skyld, og i en anledning oppholdt de en kommende rockestjerne med preik mens de utgav seg for å representere et større plateselskap og viftet med en lik-

somkontrakt.

Med en sekk full av familietragedier og andre problemer, stakk Darryl i løpet av våren 77 etter å ha ramponert rommet sitt og ble sist sett på veg østover i Canada i en stjålet truck. "Jeg har ikke noe fra ham på 10-15 år," forteller Boswell. "Han har sannsynligvis ikke blitt streit..."

Selv fikk han i løpet av samme år seriene sine på trykk for 20 dollar pr. side, en gang i uka i Georgia Straight. Det var "Heartbreak Comics" med den sleske karakteren Laszlo, "en slavisk forfører", i tradisjonen av Eric Rhode i Fred Astaire og Ginger Rogers-filmer. Han var stereotypen på den utenlandske elsker. Moralen var at alle forhold ender med frustrasjon. Han fikk tilbud om å jobbe ved avisen, og reiste til Vancouver. Da han møtte opp var det ingen som tok ansvar for ansettelsen, og avisen som sådan var i dårlig økonomisk forfatning. Boswell som allerede hadde oppdaget at 20 dollar i uka ikke var mye å leve av, ble tatt i nåde som fotograf. Og en spalte om humor. Foruten tegneserien. Så kom en oneshot med en gal melkemann, en lett forkledd Darryl...

Jeg sliter hodet av deg!

Den første siden (tegnet på nytt i hefteutgivelsen som TEGN trykker) viser en melkemann som banker opp noen som gjør narr av melkevognen hans, og etterpå hiver

Med tiden har David Boswell utviklet en meget omstendelig skraveringsteknikk, som heller søker bakover i historien enn framover, men som står ypperlig til den filmsik «feeling» han etterstreber.

nedpå en flaske med whisky mens han svir asfalten med den samme melkevognen. Tømmer en flaske melk ned i gullfisk-bollen til en eldre dame, og truer henne til å betale, eller så "pisser jeg på blomstene dine!".

David Boswell mener at den samme innledningssekvensen er en nøkkel til hele Reid Flemmings ikke-komplekse personlighet. Det var vanskelig å utvikle serien videre siden det meste allerede var sagt. Eller tegnet. Flemming har ikke de dybder som Laszlo har. Hans personlighet blir speilet i hans handlinger. Likeledes er Flemming en ivrig TV-titter som stadig skofter jobben for å komme seg hjem for å følge med i såpeoperaen "Dangers of Ivan". Ivan selv har ligget i koma i de siste seks årene, men Flemming kan ikke gå glipp av en eneste episode i tilfelle han skulle komme til bevissthet igjen.

Et stort øyeblikk i serien er også det samme øyeblikket hvor Ivan plutselig reiser seg opp fra senga. Ut av koma, vaklende bort til vinduet, hvor Ivan dessverre faller ut av og ned ti-tolv etasjer.

Senere går Ivan igjen som skjellet. Reid Flemming melder seg inn i Ivans fanklubb, og motta et signert foto av et kranium.

Det er ikke store dybder i Flemmings karakter. Andre figurer har en tendens til å få betydelige roller. I andre hefte (1984) lar David Boswell Reid Flemming og Heartbreak Comics dele plassen. Han oppgir de enkeltstående historiene og forteller en fullengde historie, hvor Flemmings og Laszlos liv mikses sammen. Flemming mistenker noen (dvs Laszlo) for å drive hor med hans kone - en kvinne han treffer i pyjamas mens han jager melkebilen som ruller førerløst nedover gaten etter han har satt den i frigir. Den holder på å kjøre ned kvinnen i hans liv fører den kolliderer i andre etasje av en offentlig bygning. Lena, gift tre ganger før, blir imponert over en mann i pyjamas. Flemming beundrer en kvinne som vet å fullføre en skikkelig punch.

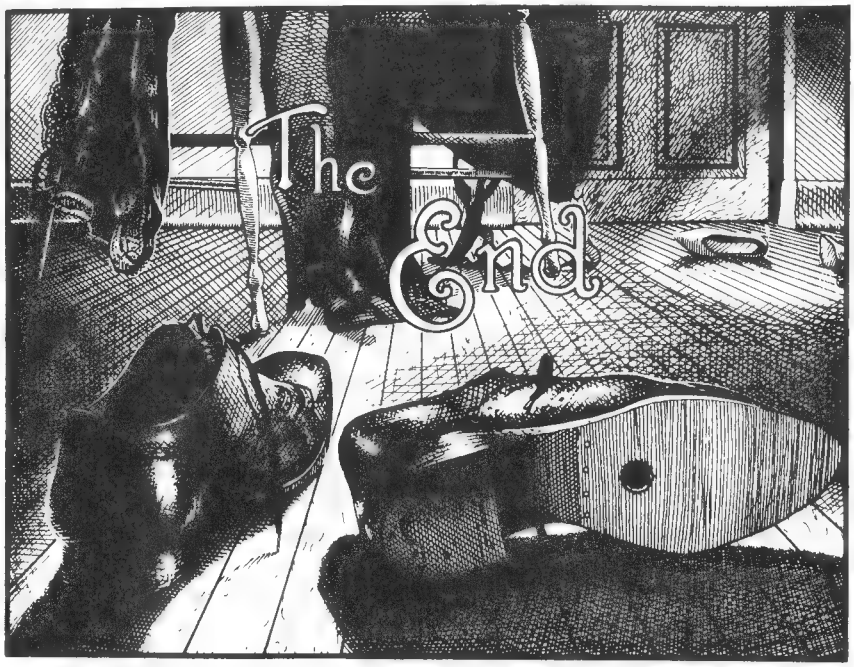

Å tegne er ikke alt...

David Boswell er ingen stor tegner, men til å være en selverklært lat person, legger han imponerende mye energi i sine tegninger. Han tegner sine serier om flere ganger, hvilket har gitt dem et konsentrert uttrykk i fortellingen, og viser en interessant utvikling. Mens første hefte om Reid Flemming er rett enkelt tegnet og streket, er andre hefte særdeles detaljert skravert i en stil som virker fascinerende gammelmodig. Det er bevisst, Boswell søker å etterligne forrige århundres tresnitt (xylografi), en kunst som ellers er gått tapt.

Tegneserieheftene som prosjekt kom i stand etter at han var på besøk hos sine foreldre, og oppdaget at avisen ikke eksisterte da han kom tilbake. "Overraskelse! Du har ingen jobb lenger!" Mens han utga de to første heftene selv (med hjelp av det løse forlaget Last Gasp i USA), signerte han i 1986 en kontrakt med Eclipse (Cat Yronwode og Dean Mullaney) om en fortsettelse av verdens tøffeste melkemann. Selv om Boswell selv har størst kjærlighet for den mer lune humoren i Laszlo-karakteren, innrømmer han at denne figuren har utfylt sin rolle. "Det ville være som å bringe Frankensteins monster tilbake fra hans våte grav..." Og dessuten er Reid Flemming adskillig mer kommersiell. I mellomtiden har vi ikke sett en flom av Flemming-serier. Boswells skravering krever tid. SAmtidig jobbes det for en film om den koleriske melkemannen, og da er Boswell tilbake til sin første kjærlighet. På den annen side, innrømmer han i et intervju med bladet HONK (4/87):

"Det er større sjanse å gjøre en film feil enn riktig. Man kan aldri få den samme kunstneriske kontroll som man kan med en tegneserie."

Finn Bjørklid

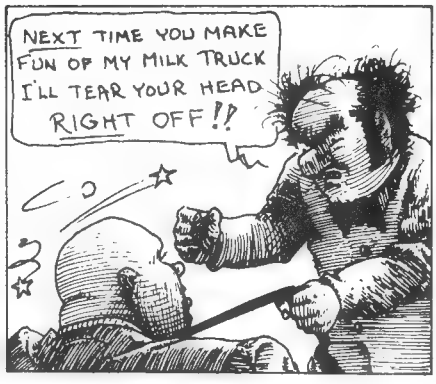

På kiosktur med Bladkompaniet...

En tur i kiosken er alltid moro. Mye fint lesestoff, fra Kvinner og Klær, (noen kiosker har også mer heavy stoff) til skrekktegneserier. Etter nedgangen og innstramningen på tegneserieal-bum-markedet, er det småbladene som dominerer i hyllene. Og der er det mye spennende, alle serieforlagene har sine "svin på skogen".

Disse ofte populære bladene fortjener nok en mer seriøs behandling enn hva de får.

I dette nummer av TEGN, og de følgende nummer skal vi se på nettopp disse, og starter med utvalget Bladkompaniet kan tilby leserne.

Bladkompaniets flaggskip er ***Magnum***. Dette bladet har både Cat Claw, Allan Falk og Conan i sin stall. Dvs., Conan har nå fått sitt eget blad.

Årets første utgave av Magnum åpner sterkt med Cat Claw, dette kvinnemennesket sexy antrukket i nettingstrømper og body-stocking? Teddy? som Hennes & Mauritz absolutt burde annonsere for på store plakater i hele Oslo. O` fryd! — jeg gleder meg til neste jul! Dere som ikke kjenner Cat Claw, bli kjent med henne, serien har humor og spenning, og Cat Claw er på sine premisser et kvinnelig motstykke til Conan. Endelig en tegneseriefigur med karisma, en blanding av forannevnte Conan og Modesty Blaise. Helfrakt!!

Rogue Trooper er en ikke altfor artig sak om noen roboter med andres hjerne inne i hjelmen sin, i en krig i et eller annet

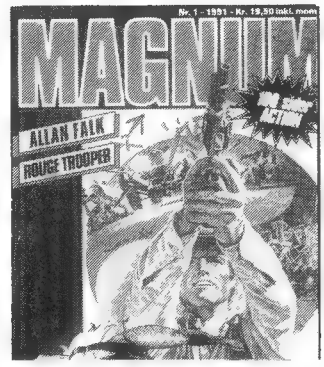

sted i solsystemet etter en eller annen bombe. Men vi tilgir redaktørenen Engbo/Nøkling denne glippen, for etterpå kommer Allan Falk og kommisær Bourdon. En klassiker med humor, intellekt og alltid like spennende.

Nestemann ut er Delta 99 fra engang på slutten av 60 åra, en kurant historie om en liga som vil starte verdenskrig, men mangler stoffet XYZ. Tegner: Carlos Gimenez.

Magnum blir denne gang avsluttet med en artig historie om Philip Marlows regnfrakk. Magnum er magnumificent! Jeg ser fram til neste nummer, og neste.....

Magnum 1/91
kr. 19.50
100 sider
Redaksjon:PetterEngbo/ Tormod Løkling

Magnum Spesial lover oss 100 sider spenning på forsiden og attpåtil en tur gjennom helvete sammen med Judge Dredd.

Judge Dredd har sin menighet i Norge,sikkert det. Men for denne ydmyke leser ble det en noe anstrengende reise gjennom 100 sider.

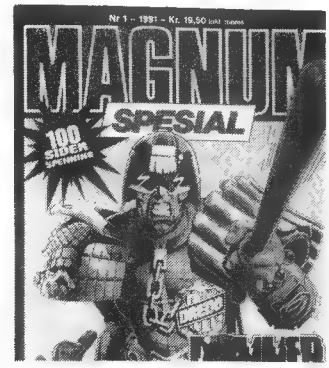

Ikke mer å si om den saken, unntatt at Paul Newman i "Dommer Roy Bean og lova vest for Pecos" er sterkere saker.

Men, TEGNs lesere burde trø til på neste nummer av Magnum Spesial, da loves 100 sider med ingen ringere enn Cat Claw!

Magnum Spesial 1/91
Judge (dommer) Dredd
100 sider
kr. 19.50
Redaksjon:Petter Engbo/Tormod Løkling

Med Conan har Bladkompaniet skutt gullfuglen. Conan har som tidligere nevnt gått som serie i Magnum, men er nå igjen representert med eget blad.

Conan har levd en nomade-tilværelse i norske forlag, verdig den barba-

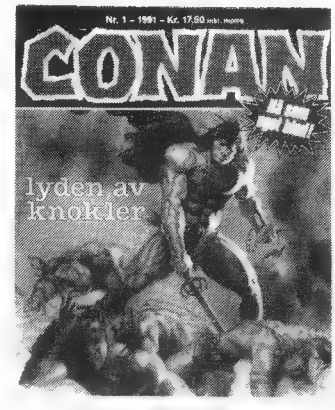

ANMELDELSER

J.Lindgren-en spennende svensk tegner

ren han er. Conan er Conan, vi som har dyrket ham lenge kjenner igjen de gamle seriene.

I Conan 1/91 startes det opp med fortsettelse fra siste år; "Jhebbals Sags barn" en historie som bygger på nybyggertradisjonen fra det Ville Vest. Her er det ingen fordel å være involvert på indianernes side, folk med sympati for Wounded Knee og lignende arrangementer får enten la være å lese dette, eller ta Conan for hva Conan er. Tegninger; John Buscema. Dessverre plaget av dårlig opptrykk.

Solomon Kane fortsetter med en knoklete serie. Robert E. Howard og hans gjenskriver Roy Thomas fungerer bra som Conan fortellere, utover dette blir de bare hvemsomhelster. Når det også tilsynlatende er en kolorert serie gjengitt i svart /hvitt, fanger ikke Solomon Kane den helt store interessen. Men gjenferdet får sin hevn!

Dette etterfølges av et kvasiepos om Conan hjemme i Cimmeria, Barry Smith er kunstneren, men det kunstneriske ser vi ikke, da trykk-kvaliteten er altfor slett.

Heldigvis rettes dette opp i neste serie, her er Den *Store Conan Tegneren,* Barry Smith, på plass med "Kveleren i dypet".

Neste Conan er vel allerede på gata når dette nummer av TEGN leses, har du ikke allerede kjøpt det, gå til kiosken nå. Men vær så snill, bedre gjengivelse av de gamle seriene! Det fortjener Conan og vi!

Conan 1/91
84 sider
kr. 17.50
Redaksjon: Robert Wood

Så går vi over til frivillig humor, ***Pyton*** sies ikke å ha vært testet på dyr. Vel, herved blir de testet på TEGNs kaniner, og hva er deres reaksjon?

Dick og Erik starter med å være helt bøddel - Pønk Panther og Unlucky Luke fortsetter. Orvar maler seg inn i et hjørne, heretter vil vi alle kontakte fagmannen med mestermerket før vi mekker noe hjemme.

Jon Kaare Raake og Bjørn Ousland ser på oppfinnelser, danske Rune T. Kidde ser på klassikere, Reiser og mannen med

Conan fra Cimmeria - her i Barry Smiths strek

underbuksene er med, Larsons allsteds-nærværende Gale var der, men ordentlig moro blir det først med førerhunden Adolf, en blanding av feite Freddys katt, Fritz the Cat og inspektør Closeau. Vi ber for at Adolf får utvikle seg framover og føre det Norske Folk ut i saligheten sammen med vår nye Konge. Alt for Norge og das Vaterland!

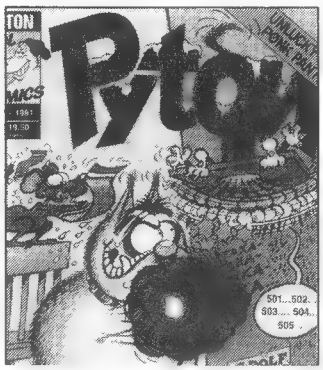

Et meget spennende bekjentskap er Norsk Småbil- og Rusdrikk-forbund av svensken J. Lindgren. Ett nytt stort talent! En egen kjapp og lett tegnestil , med tunge skygger. Rent litterært må disse gutta ha slekt i USA, Freak Brothers.

Minner meg forresten på den glade Gutte-klubben 3F i hin hårde ungdomsdager, det sto jo naturligvis for Fest, Fyll og den tredje unevnelige F, som vi dessverre aldri fant heller.

Psyko hopper vi over, en av disse tallrike Viggo-variantene. Og dermed avsluttes Pyton med en 4 fargers Adolf.

Pyton klarer vi oss ikke uten, humoren er som rompa til en kamerat av meg; hårete, todelt og det verste ramler alltid midt imellom et eller annet.

ANMELDELSER

Pyton 1/91
52 sider
kr.19.50
Redaktører: En mengde Herved tested on Animals.

Stripp er ett forholdsvis nytt blad , som kommer ut åtte ganger i år, årets første utgave inneholder en serie av en tysk tegner; Otto - med en noe tvilsom form for humor ifølge indexet - og serien Ottifantene er også tvilsom.

Det fortsettes med en ganske fornøyelig fotballhistorie av argentineren Tabare, og så kommer en italiensk suksess; "Lupo Alberto", tegnet av Silver. Humoren er sprø nok, men bygd over en lest vi har blitt ganske kjent med etter hvert, man tar en mengde dyr osv..

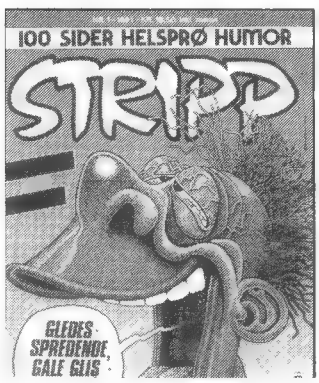

"Powerhouse Pepper" av tegneren Basil Wolverton (nå tegner i en kristen avis, stadig i følge indexet) er en gammel tegner, med rene, klassiske streker.

Med et navn som hentet rett fra Corbens fantasier og nå i et kristent foretag, hva kunne vel ikke han gjort med Johannes åpenbaring?

"Ernie" av amerikaneren Grace er ok nok, men minner litt om salige

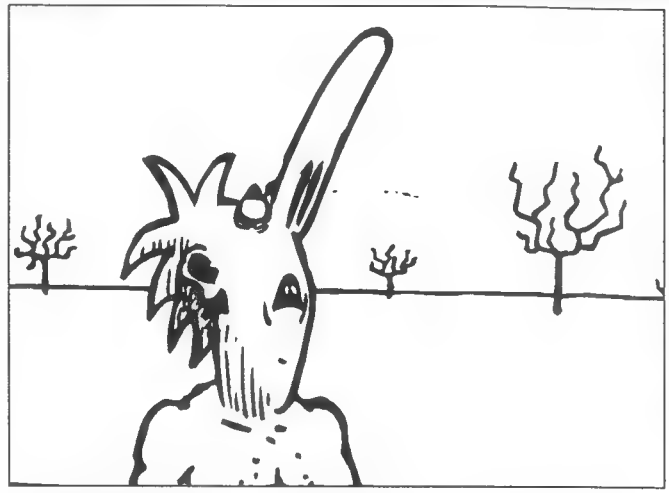

Fra Gilbert Sheltons "Den 100.000 drømmen"

Reiser.

Dette nummerets høydepunkt er utvilsomt Gilbert Sheltons "Den 100.000 drømmen" Shelton er også viet redaksjonell omtale. Mye av tegneseriene og dens skapere kan sammenlignes med rocken, hvor de gamle stadig viser at de er best, så også med Shelton.

Stripp går ut og etterlyser forslag til nye serier, la oss også håpe de vil ha nye norske talenter, men bli ikke en kopi av Pyton eller Mad!

God reise inn i 1991.

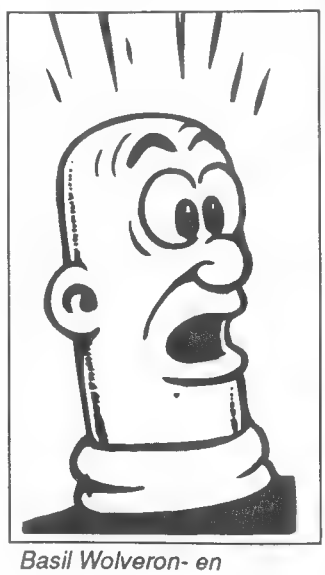

Basil Wolveron- en god gammel tegner

Stripp 1/91
100 sider
kr. 19.50
Redaksjon:Tormod Løkling/ Ivan Andreassen/ Eyvind Sivertsen/Terje Nordberg.

Tommy og Tigern er stor og god humor, behørig presentert i TEGN og andre media.

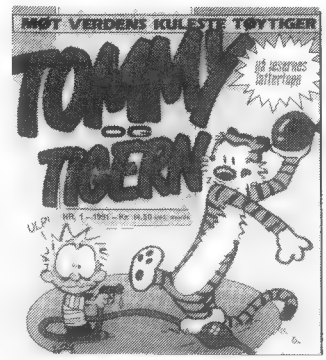

Dette nummeret inneholder også Mafalda, Ernie og ett nytt og artig bekjentskap; Opus. Opus er også bygd over samme lest som tidligere nevnte Lupo Alberto, men litt mer treffsikkert i replikkene. Kort fortalt handler det om et rockeband bestående av ett stk. menneske, en stk.pingvin? en stk. katt ett stk. barn og en stk. skilpadde. Larson er også med i dette nummer av Tommy og Tigern.

Tommy og Tigern 1/91
44 sider farger
kr.14.50
Redaksjon: Tormod Løkling/Eyvin Sivertsen/Terje Nordberg

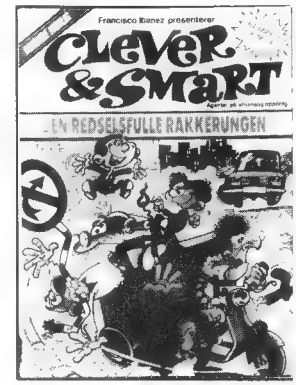

Ett album tar TEGNS nå snart nedleste medarbeider med seg denne gangen; Clever & Smart - agenter på vemmelig oppdrag.

Denne gangen; "Den redselsfulle rakkerungen". Clever & Smart inneholder ikke noe nytt, humor som vi har lest i 100vis av album før. Ibanez gjentar seg selv og andre med gjentagelsens uunnværlige Perpeteum Mobile, som han selv sier;" Hvis humor var straffbart, ville jeg ligge tynt an." Som TEGN sier; "Hvis humoren er tynn, blir man straffet".

Clever & Smart
" Den redselsfulle rakkerungen "
Album, farger
50 sider
Redaksjon: Terje Nordberg

Alle blader fra Bladkompaniet Anmeldt av Tore Feiring

ANMELDELSER

Spirit jubilerer

Spirit, Will Eisners mest kjente serie, har fylt 50 år. 2. juni 1940 viste Denny Colt, som er hans egentlige navn, seg på trykk for første gang.

Semic feiret jubileet med et gedigent bursdagsnummer før jul.

Her er det mye interessant. Blant annet finner vi den aller første Spirit-historien, som forteller hvordan Denny Colt tilsynelatende dør, og så viser seg å være en høyst levende forbryterbekjemper. I denne fortellingen har Spirit ikke den masken som senere ble hans varemerke. Bakgrunnen for dette var at Eisner var lei av de trikotkledte heltene som hadde gjort sitt inntog på det amerikanske markedet i årene før. Han ville heller lage en spenningsserie med relasjon til virkeligheten og med en helt i alminnelige klær. Men redaktøren hans ville noe annet; han ønsket seg en hovedperson som var mer superhelt-like. Kompromisset ble å utstyre Spirit med en maske og et par hansker. Dette framgår av Anders Hjort-Jørgensens artikkel om Eisner og hans verk. Artikkelen, som fyller en del av jubileumsnummeret, inneholder et vell av interessante opplysninger for Spirit-fans.

Eisner sluttet egentlig med Spirit i 1952, men han har laget noen få episoder også etter den tid. En av historiene i jubileumsalbumet satmmer fra 1966 og forteller om hvordan Denny Colt ble Spirit og fikk sin maske. Det er interessant å sammenligne denne historien med den første historien fra 1940.

De øvrige episodene i albumet er fra perioden 1947-49. De viser spennvidden i Eisners arbeid - fra hverdagsrealisme og ironi til ren mystikk. Albumet er den ideelle bursdagsgave til de mange Eisner-fans i Norge. Oversetter og forlag har gjort en god jobb - de har til og med prestert det avantgardistiske kunststykke å plassere baksiden midt i bladet (på side 59).

Jon Gisle

Will Eisner
Spirit
— Jubileumsalbum 1940-1990
Oversatt av
Hege Høiby
Heftet, 80 s., kr. 74
SEMIC 1990
ISBN 82-535-1279-1

Et nødvendig blad

«Norske serier» er den særdeles informative, men ikke spesielt spennende tittelen på bladet tegneserieildsjelen Dankert Ørstein på Kongsberg nå har gitt ut fem utgaver av.

Bladet het opprinnelig «Cruel Mix», men har nå altså gått hen og blitt fornorsket.

I nummer fire (A5-format — 32 sider) finner vi serier av gjengangere som Suzanne Kraus (en vittig, kjapt tegnet serie om trash-metal bandet "Slayer") og Torstein Gundersen (erigert og kjønnsorgan-fiksert som alltid) side om side med nye talenter som Øyvind Jørgensen (en noe sær historie om sovjetisk invasjon i Norge) og Trond E. Haveland (som gir seg i kast med western-myten med bare sånn måtelig resultat): Forsiden av Torbjørn Brandsgård, gir bladet en mer "skrekkelig" identitet enn det fortjener.

I nummer fem er formatet endret til "vanlig" serieformat, altså hakket større enn forgjengeren. Torstein Gundersens forside-hulder fanger oppmerksomheten umiddelbart, før overraskelsesmannen Leif Harald Pollestad Høghaug (bare 16 år gammel) slår til med en meget veltegnet og gjennomtenkt første del av serien kalt «En sjømann ligger på havets bunn». Denne Pollestad Høghaug har en sikker og moden strek, et like sikkert språk og dristige sideløsninger, som regel, fungerer meget godt. Det

eneste som trekker noe ned, er at begeistringen for franskmannen Tardi er noe vel innlysende. Vi venter med spenning på neste utspill fra dette åpenbare talentet.

Øyvind Jørgensens og Geir Hoggas humortegninger etterlater oss forholdsvis uberørt, før vi blir presentert for Bjørn Ousland og en kort serie av ham fra 1983.

Gundersen smeller deretter av en salve, før Øyvind Jørgensen fortsetter sin historie om «Ulvene». Streken er det ikke noe å si på, den er lovende, hvis det bare ikke hadde vært for manuset (som dog ikke er av den samme Jørgensen). «Siste dråpe» med tegninger av Torbjørn Brandsgård er grei nok. Man får inntrykk av at Brandsgård kanskje kunne ha tjent på å tegne i et større format. Slik det er nå, blir det litt vel grovt, i enkelte tegninger.

Utgiveren Ørstein lovte et nytt nummer i januar (som kanskje allerede er ute?). Da blir det fire fargers forside.

«Norske serier» er et varierende, men utvilsomt nødvendig blad. Bladet gir rom til de som ikke tegner humoristisk (og som sådan havner i Pyton eller MAD), noe som kan være den nødvendige lille oppmuntringen til å fortsette å tegne serier.

Et abonnement kan være på sin plass. For 100 kroner får man fem nummer hjem i postkassa. Betal inn til postgiro 0806.320.2488. I løssalg blir det vestentlig dyrere.

Ørstein er også åpen for honorarfrie bidrag. men han krever "en viss modenhet i tekst og bilde". Adressen er *Norske serier ved Dankert Ørstein, Svartåsveien 26, 3600 Kongsberg.*

Tor Sandberg

Reinkarnert som katt

"Mitt liv som katt" er første album i serien om Billy Katt av herrene Calman og Desberg.

I en stil som kan minne om både Herge og Franquin, forteller de to herrene om gutten Billy som blir overkjørt av en travel bilist, for deretter å våkne opp igjen, reinkarnert som søt, liten kattunge...

Den nye tilværelse viser seg å by på utallige problemer for Billy. Heldigvis treffer han etterhvert den voksne og mer livserfarne katten Herr Jones. Den pelskledte livserfaringen blir til en god hjelp for Billy. De to nye vennene havner i mange (farlige) eventyr, men som regel slipper de unna uten revne skinn.

Stilt overfor Santifer og denne fete kattens onde menneskekampaner, ser det likevel stygt ut.

Vil Billy og Herr Jones klare å unnslippe dyreforsøkene?

Albumet kan sees på som ren "dyreunderholdning" i Disney- genreen, (pararellellene til 1001 dalmatinere spøker i bakgrunnen) eller som en mer dyptloddende fabel om hvordan mennesker bruker og behandler dyr - på godt og vondt (og mest det siste).

Tor Sandberg

Calman & Desberg:
Mitt liv som katt
Semic Nordisk Forlag

Lenket heltinne

En lenket og tilsynelatende hjelpeløs Modesty Blaise pryder bind fem i serien om hennes liv.

Albumet består av "Spionskolen", som foregår i et bare tilsynelatende idyllisk England, og "Den svarte Perlen", hvor Modesty og Willy setter seg på hesteryggen og ender opp i Tibet.

Fremdeles er det snakk om Peter O'Donnell og Jim Holdaways kreasjon. Modesty Blaise er dermed like hardtslående og elegant-orientalsk- mystisk.besnærende som alltid før. Dette innebærer at hun for en stor del av tiden opptrer i bikini og knapt nok det, men også at hun sparker inn stupide mannfolks skaller og bruker både kniv og revolver på dem. Ja,ja, det var jo bare mannfolk...

Historien kan til tider virke litt ulogiske, men slike detaljer er det så absolutt ingen grunn til å henge seg opp i. Trives man med vold og mannfolk som på Stiklestad, er dette utmerket underholdning.

Tor Sandberg

O'Donnell og Holdaway:
Modesty Blaise 5: Spionskolen
Semic Nordisk Forlag
innb., svart-hv.,
kr. 46,50

Kryss av for kvalitetsalbum

Med Cappelen forsvant det forlaget som satset på "smale" utgivelser i Norge.

Vi ikke skal se bort fra at ett av "gjenværende" forlagene også kan slumpe til å utgi en tegneserie som ikke kun har tiltrekning for de brede masser, men kan ha kvaliteter utover de umiddelbare kommersielle. I den grad Norge er en del av Skandinavia, vil vi være i stand til å motta viktige impulser fra våre nærmeste naboland, i første rekke Danmark. Tre album-serier har kommet derifra og som ikke ser ut til å få sin norske kontrapart med det aller første:

Eventyret om Alef-Thau er tegnet av en ung fransk mann, Arno, i en klangatmosfære som minner om den sene Moebius, men dog uten dennes fullente talent. Arnos stilistiske slektskap er koblet til det faktum at begge tegnerne deler den samme forteller, den tungt arbeidende Jodorowsky. Og sistnevnte kjenner vi allerede som en forfatter med sans for science-fiction med vekt på metafysikk og det fantastiske. Eventyret om Alf-Thau er ren fantasy, som med Arnos pene og vakre tegninger og hvor alle personene ser barnslige og nusselig ut med sine store, blå øyne, understrekes eventyret.

Fem album er kommet til nå, alle betegnet som hymner, og tittelen på det siste er «Den halte kejser» og peker på seriens røde tråd. Alef-Thau fødes uten armer og ben, og album for album gjenfinner eller vinner en tapt kroppsdel, stundom i bytte med en annen. Så langt er hans fysiske status at han mangler et øye og en halv fot. Foten mottas dette albumet, og hans store kjærlighet — den vakre Diamant, som dessuten er udødelig og nesten usårbar, mottas også (på bekostning av en annen). Allerede i første album er det spådd at de begge skal lede et undertrykt folk til frigjøring, og det regnes ikke som usannsynlig at serien slutter når alle kroppsdeler er mottatt. Underveis skal leserne gjennom mange forviklinger, astrallegemer, tid og rom og underlige ting, men fortalt på en vennlig måte og med meget sjarm. Noe forvirrende, som alt Jodorowsky skriver, men så lenge vi kan holde på den røde tråden, og Tolkien-inspirasjonen, er det håp for nye underholdende album fra Bogfabrikken.

Jodowrowsky er selvsagt i gang med å prege ytterligere en gigantisk album-utgivelse, og her med en tegner som har mer en nusselighet og sjarm å flyte på; Georges Bess. I Jodorowskys vane tro tituleres hvert enkelt album med tallmagi; nr. 2 heter «Det andet syn» og nr. 3 (og forløbig det siste) som «Det tredje øre». Dette foregår i Østen, konkret i Tibet, og hvor mennesker brytes og åndlige krefter prøves. Fortellingens kjerne er en ung gutt som fødes i første album, og hvor store ting skal komme ut av. Gjennom de utallige prøver som han må igjennom, kan man ikke underslå en tanke at Jodorowsky er litt av en sadist.

Spurvehøgen nr. 5; «Fugletæmmeren», blant de virkelig gode serier som utgies idag...

En annen ting er at fortellingen lider av Marco Polo-syndromet, om vi kan kalle det for det. Hovedfiguren er selvfølgelig en hvit gutt, lik hovedfiguren i Cappelens ufullførte akvarelltegneserie He Pao av Vink er en ung hvit kvinne. Likhetspunktene opphører ikke; begge albumenes hovedpersoner gjennomgår prøver og lærer ferdigheter som gjør dem til tilnærmet overmennesker. Nok et Marco Polo-syndrom renner i hu; Semics nye utgivelse om Timok av tegneren og fortelleren Franz som i likhet med He Pao foregår i et historisk Kina. Hovedfiguren her, den unge mongolen Timok, har en hvit, vestlig mor — av alle ting. Kan ikke lesere i Europa lese en fortelling om og med Østen og Orienten uten å ha en hvit hovedperson å identifisere seg med blant alt det fremmede?

Det er i tilfelle synd. Men alle de overstående album har gode kvaliteter og som ikke selger på nakne kvinnekropper; til gjengjeld er de alle rett voldlige. Franz´ Timok er kanskje det mest ordinære, "rene" serien uten revolusjonære trekk, mens Georges Bess er kanskje

ANMELDELSER

den mest komplette tegneserietegner det siste tiåret (og det sier mye). Han har "alt"; spennende sideoppbygning, stor dramaturgi, sensetiv og suggestiv, realistisk og melodramatisk, sterk figurtegning og nydlige farger (om enn sparsommelig). Og så er det spennende å lese, på tross av Jodorowskys tidvis meget påtrengende metafysikk, men Bess synes tyngende nok til å tilføre dette en egen dramatisk side (som Moebius og/eller Arno kun stundom maktet). Bogfabrikken er det danske forlaget også her.

Nevnte jeg at Semic ikke kunne utgi annet enn sikre og kommersielle serier, så er Franz´ serie en påstandsarrestasjon. Franz tegner støtt og stødig, uten eksperimenter i en klar og realistisk stil som ikke underslår blodige detaljer og nedverdigende voldtekter. Han er en typisk "tusjer" og hvor farveleggingen demper en ellers dyktig skraverïng med grove streker og tunge flater. Dens realistiske tone understrekes av det totale fravær av magiske, fantastiske og metafysiske trekk som ellers rir franske serier som en mare når de skal være "seriøse" og "voksne". Timok er en herlig lite pretensiøs serie, og fortjener ros for det. Dessverre er kanskje denne kvaliteten heller en bakdel for serien i kampen om oppmerksomhet. Det er et tankekors.

Derimot er det Carlsen Comics, det gamle kvalitetsforlaget som har en annen spennende serie under utgivelse; «Spurvehøgen» av herrene Corhias og Juillard. På den ene siden er dette en historisk serie fra Frankrikes Wild West — 1600-tallet hvor Frankrike sementeres som en kommende stormakt. Kongen, Henri IV blir utsatt for et attentat, og hans ni år gamle sønn blir hersker, iallfall i navnet. Pararelt med dette følger vi en gruppe mennesker på den andre siden, nærmere folket, hvorav en opptrer som en slags Zorro med rød maske. Bundet sammen av en blind trollkvinne, som en forteller og innleder i et Bertolt Brecht-grep, veves ulike sjebner sammen, både historsk og på åndlige nivåer. Her er forviklinger og rankespill som kan få selv en dreven leser til å falle av lasset, men med slagsmål og vittige scener er det en ren fornøyelse å skli inn mellom sidene.

Tegneren André Juillard har en klassisk og sikker strek med sans for troverdige karakterskikkelser i et behersket tempo. Han er en realist som kan utpensle reelle trekk som kan bli temmelig burleske; som en naken mann som blir skutt, får reisning og utløsning...

Fem bind har denne albumutgivelsen kommet med til nå, og som forlagene lover i alle overstående utgivelser; flere bind er under forberedelse. Så hold ut.

Finn Bjørklid

F-F-FAZINER

For spesielt interesserte

Budavdelingen er tittelen på noe som vissnok skal være den fjerde tegneserien fra fanzine-konstellasjonen P-produksions, med det mytiskmerkelige vesenet Kengurumaskinen, i en ledende rolle. Tegneren Arne Bjarnesen (utvilsomt et psevdonym...?) tar oss denne gang med til et postkontor, men som vanlig når Bjarnesen lager tegneserier, ender det bortimot med verdens undergang. Et resultat av manglende begrep om ideens omfang, skulle man tro.

Selv om Bjarnesen utvilsomt har blitt en noe bedre tegner siden hans første serie for et par år siden, er han fremdeles å regne som en fullblods amatør med minimal greie på anatomi. det er til tider også vanskelig å fordøye den til de grader "floskeløse" dialogen. "Fanzin'ere" kan det vel ikke bli.

Beklager Bjarnesen, men dette er bare for spesielt interesserte. Bestillinger og annen respons angående heftet (32 sider, svart/hvitt i A4-format) kan rettes til P-Produkstions Mandellsgate 6-8 0190 Oslo 1

Tor Sandberg

Utklekkings anstalt

Til nå har tegneserie-ildsjelene Arne Fosland og Torbjørn Brandsgård på Kongsberg, kommet med fem nummer av sitt blad «Procession of Mourners».

Siden starten i 1988 har man fulgt samme mal. Hvert nummer er på 32 sider i A5-format. Et stort antall mindre kjente og fullstendig ukjente tegnere har deltatt i baldet, sammen med herrene Fosland og Brandsgård selv (gjerne i samarbeid).

I nummer fem bidrar Øyvind Jørgensen med den mest interessante serien. I «Hitman» blir vi presentert for en leiemorder som får et nokså spesielt oppdrag. Jørgensen har en god og sikker strek og velger til tider meget dristige sideløsninger. Et spennende bekjentskap som det skal bli morsomt å følge videre. «Procession of Mourners» har også en seriestafett gående. I nummer fem er det gjengangeren Suzanne Kraus, O.J. Åleskjær og Prof. Meathead som tegner hver sin side, uten at vi uinnvidde skjønner omtrent noe som helst. Det er

kanskje ikke så merkelig med hovedperson ved navn Pia Nøtt.

Utover dette blir vi presentert for en rekke en-sidere (fortrinnsvis humoristiske) og et par sider tegner-portretter, samt noen omtaler og anmeldelser av andre amatørtegneserier. langt ifra alt er like interessant.

Som utklekkingsanstalt for nye tegnere er bladet på sin plass. Bidrag, bestillinger og andre henvendelser kan rettes til

Tor Sandberg

Arne Fosland, Granbakken 1, 3600 Kongsberg eller til Torbjørn Brandsgård, Granbakken 19, 3600 Kongsberg. Postgirokonto 0802 562 3038. Prisen er kr. 15,-

Bra eller dårlig?

Alvefolket (Elfquest) er en paradoks — serien er både dårlig og ganske bra.

Ekteparet Wendy og Richard Pini møttes via leserspaltene i et tegneserieblad, hun tegnet og han skrev, og prosjekter oppsto. Etter fire år med stadig lengre telefoner, var det billigere å gifte seg. Et av de prosjektene de bygde på var en en lengre serie om barbariske alver og deres søkning etter sin opprinnelse. Et lite blad trykte et avsnitt i 1978 og etterspørselen var såpass oppmuntrende at de fortsatte serien, men nå på egenhånd. Serien kom ut i svarthvitthefter, senere i farver.

I den grad amerikanere verdsetter suksess (suksess = salgssuksess), var/er dette en. En kultbevegelse oppsto rundt serien som ekteparet Pini understøttet med glorete plakater og småhistorier. Den første historien i Norge sto på trykk i Fantomet i 1984, året etter utga Semic i samarbeid med Bokklubben Nye Bøker et samlebind med fem av de første historiene. Leserbrevene til fantomet var oppmuntrende, den eneste aviskritikken som sto i Aftenposten var kanskje den sterkeste kritikerslakt en tegneserie har fått i Norge. Siden da har likevel de enkelte historiene kom ut i jevn takt i Norge. Siste album er nr. 18, og en rekke gjenstår. Rent økonomisk lønner det selvsagt å kjøpe de amerikanske samlerutgavene som hittil er kommet i seks bind. Den norske albumutgivelsen har likevel visse fordeler; den er på norsk i god oversettelse (ved Per G. Olsen - og den aller første var faktisk Terje Stigen!) og i en stødig og kledelig håndteksting ved Per Borge. Dessuten har den norske utgaven europeisk albumstandard, dvs god trykk på et noe mattere papir enn den glansfulle originalutgaven som ikke alltid synes for heldig til originalene. Det siste kan være en smaksak.

Elf Quest heter originalen, og navnet koder en nøkkel til innholdet. En stamme alver er i konflikt med mennesker, skogen de bor og jakter i, brenner ned, og de tvinges til å søke flukt sørover. Etter å krysset ørkenen finner de en annen alvestamme som de ikke visste om. De slår seg sammen, men etter en tid søker den nordlige stammens leder, Skarpegg (Cutter), bryter opp for å søke etter sin stammes opprinnelse i sagnet om De Høye. Etter en rekke omstendingheter, finner de nok en alvestamme, som de pussignok heller aldri har hørt om.

Her er vi framme ved album 18: Sammen med disse går de i en voldsom kamp mot trollene. Det hele styrt av en uberegnelig outsider, Tveegg (Two-Edge), som er både troll og alv. Ved å lage rustninger utligner Tveegg alvenes underlegenhet og det brygger opp til et voldsomt slagsmål i bind 19 (som sikkert er i salg når dette leses). Personlig synes jeg dette er serienes svakeste og kjedeligste del. De dagligdags detaljene som kunne sjarmere i all sin naivitet, blir tilsidessatt i en langtrukken krigsforberedelse. Dette er også seriens klimaks, og når den etter dette fortsetter, går den på tomgang siden ekteparet Pini har brukt sine beste ideer og største entusiasme i de 18-20 første albumene. Men det kan sikkert også være en smaksak.

I hvilken grad kan man gi serien om Alvefolket et kvalitets-stempel? Denne kritiker ønsker ikke være å så kritisk som Aftenpostens hin hårde, men er samtidig noe splittet. For å unnslippe en konklusjon, deles spørsmålet om kvalitet i to lister. Slik:

Bra:

- Serien er tegnet av en kvinne; den har en feministisk "look".
- Serien har "feminine"

kvaliteter som utfordrer en maskulin serie-orientering (sett fra en amerikansk synsvinkel).
• Den er veltegnet.
• Den ser ut som en tegneserie; klare streker, tydelig figurer, og klare farver.
• Den har et rikt person-galleri.
• Det er en "gammeldags" fortelling med behersket tempo som man kan lese langsomt.
• Den oppholder seg med verdier som finnes oftere i det virkelige liv enn i en tegneserie; liv og død, fødsel og kjærlighet, samhold og adskillelse, etc.
• Den har et rikt og utbygd univers.
• Den har eventyr og fantasi.
• Serien er skapt for å oppleves emosjonelt, ikke intellektuelt.

Dårlig:

• Den er banal - en uendelig såpeopera.
• Den er omstendelig — det finnes ingen virkelige konflikter, ingen reelle løsninger.
• Det finnes ingenting "nytt" i fortellingen, kun kjente episoder fra underholdningslittaraturen mikset sammen med en del fantasy og metafysikk.
• Den er et sammensurium av kjente ting i forkledning; hippier, eskimoer, indianere, troll og Tolkien-tyveri.
• Den gjentar seg selv.
• Personskildringen er grunn; det finnes ingen karakterer - alle er typer med kun en egenskap hver: helten, den følsomme, den vakre, den stygge, den dumme etc — samtlige er pappfigurer.
• Tegningene er like flate som figurene som ser ut som nusselige Barbi-dukker. Wendy Pini lar sine figurer være modeller; de opptrer med moteklær (helst 60-talls inspirert), de bærer dem ikke.
• Serien er skapt for å oppleves emosjonelt, ikke intellektuelt.

Finn Bjørklid

W. & R. Pini:
Alvefolket - Skatten
Nr. 18, hf., 32 s., kr. 39,50
Semic 1990
ISBN 82-535-1242-2

Rått og godt

Det tredje nummeret av "Rødt, Hvitt og Rått" har fått et noe anderledes format og en "lettere" innpakning enn de to forgående. Dessuten er prisen senket.

Det er dermed blitt svært så billige grøss man blir servert over 52 sider. Kvaliteten på bladet er imidlertid hevet. Hele 12 tegnere er tilknyttet RH&R nå. Seks av disse er representert i nummer tre.

"In memorian" av Mykle (Morten Myklebust) forteller om nedleggelsen av Spikerverket i Nydalen, en noe spesiell innfallsvinkel for en skrekkhistorie, men den viser seg å bli svært vellykket. Grøssene begynner da folk får møte døden på svært grufulle måter i de tomme lokalene. Serien er noe av det beste vi har sett fra Mykle. Både tegninger og manus er svært gjennomarbeidet. Her er det tenkt både vel og lenge først, og deretter har en meget inspirert Mykle startet tegningen.

"Siste seier" av Alain Masson er mer utflytende og vanskelig fattbar. Imidlertid befinner vi oss et stykke inn i fremtiden, med massevis av ubarberte mannfolk i svette klær, og nesten enda flere nakne damer. Masson blander flere ulike teknikker og ender opp med noe ubestemmelig noe. Historien er grei nok, men kanskje ikke god nok til hele ni sider.

Ola Heggdal følger deretter med "Visit frå underverda". Hegdal har sin egen helt umiskjennelige stil. Denne gang blir teknikken hans langt på vei ødelagt av utflytende trykking. Det er til dels et slit å lese ebkelte av tekstboblene, og en del av tegningene "gror" også sammen langt mer enn hva de har godt av. Ideen om sÊdcellen som nekter å dø, selv om den blir skyllet ned i dass, er kan hende ikke verdens beste, men Heggdal gjør det maksimale ut av den. Ikke helt det undertegnede får størst utbytte av, men likevel verdt å få med seg.

Bjørnar K. Meisler debuterer med en tre-siders utittulert historie. Den godeste Meisler har tydeligvis lest sin Eisner, samtidig virker det som også Ousland er representert i samlingen hans. Historien handler om hvordan man kan unngå dødstraff for mord ved å drepe enda flere. Godkjent.

"Deilig er jorden" forkynner Tom/Mykle/Andreassen i siste serie. Historien veksler i tid og sted. Det handler om incest og blodig hevn, men også om hvordan barn kan få et helt misforstått syn på hva et seksualliv egentlig innebÊrer. Mange dype tanker i dette manuset altså, som likevel ender opp med blod og vold, slik det skal vÊre i et skrekk-magasin. Tegneren Ivan Andreasen er dyktig, det vet vi fra før. Det halter litt, her og der, men serien vinner seg på at man leser den et par, tre ganger.

Totalt sett er "Rødt, Hvitt og Rått" et anderledes skrekk-magasin. Her finnes det lite av de mer tradisjonelle monstrene, - det er mennesker som sørger for ugjerningene. Flere av handlingene er også plassert i vårt nærmiljø. Man kan også stille spørsmålsTEGN om altvirkelig betegner benevnelsen "skrekk". Knut Westad står for omslaget (en dødelig parodi på det gamle eventyret "Piken med tennstikkene") har uttalt at bladet mest av alt skal være "rått". I såfall har man truffet adskillig nærmere blinken.

Tor Sandberg

div forf./tegnere:
Rødt, Hvitt og Rått
Bladkompaniet

Til tross for 9 sider med anmeldelser, var det en rekke ting som ikke kom med. De kommer vi tilbake til i neste nummer

Ego-stoff: Charles Bronson er fra Hellas...

Lørdag 2. februar ble TEGNs andre historiske post-julebord avviklet. Også denne gang i gresk atmosfære.

Om gjestene var mange, stemningen høy, er det allerede bestemt at man ønsker en mindre støyfull restaurant neste gang. I år var det Dyonysos i Bernt Calmeyersgate som sto for stedet, og med kelnere som konstant ønsket å holde støyen over smertegrensen. Tapre gjester holdt likevel ut og nok en historisk kveld ble avviklet. Kanskje, og kanskje ikke, ble Norsk Tegneserie-akademi gjeninnstiftet denne kvelden.

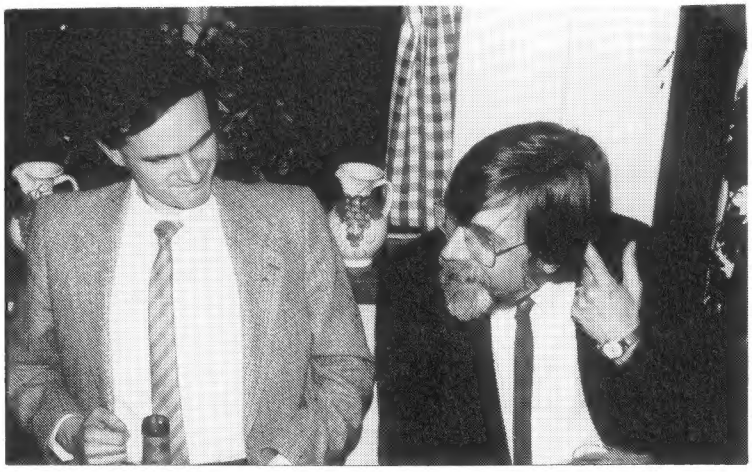

Gledelig, og rent skremmende har jentene begynt å dominere bordene, f.v. fru Sandberg og fru Krogh med en tenksom Haakon Isachsen...

Forumets herr Krogh lot en stram holdning følges av kloke ord, som hans kollega i jusen, herr Gisle, lot synke ned i seg.

Thomas Algard som holdt seg til en ren vegetarisk rett, var også den første til å bryte opp. Vi godtar ikke det neste gang...

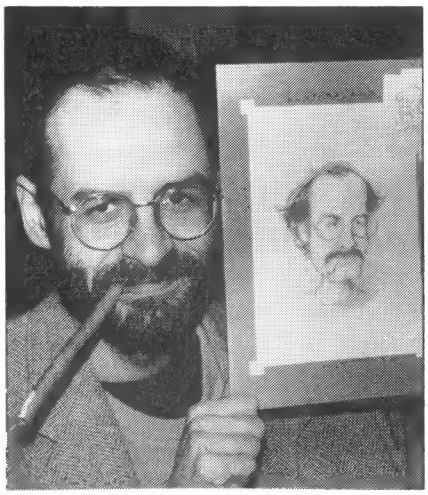

TEGNs dikator, Finn Bjørklid, med Kent Aske Jensens tolkning av samme mann... Tilstede var også Knut Westad (avbildet et annet sted i dette TEGN) og Tor Sandberg (fotografen selv).

—Tittelen er klar, konstaterte Erik Tunstad, med hint til stedets mest gale kelner (pumphaglen måtte legges igjen i garderoben). Til høyre Borghild Gramstad fra Syn og Segn m.m. og vis-a-vis kveldens mest velkledde Kent Aske Jensen og Semics smilende Haakon Isachsen. En semilogisk iaktagelse; bildet lyver — de er full av latter.

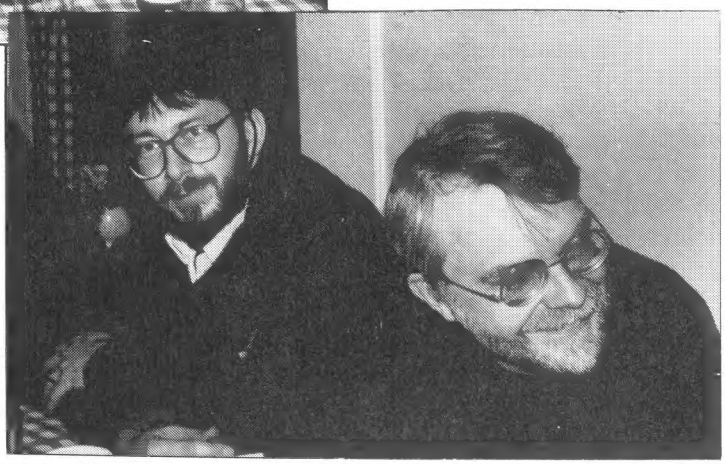

Debutanter i TEGNs post-julebordsammenhenger er Eirik Ildahl og Terje Nordberg — begge med muntre filosofiske utlegninger og diabolske skjegg som biskop Lønning kan slenge seg i veggen etter...

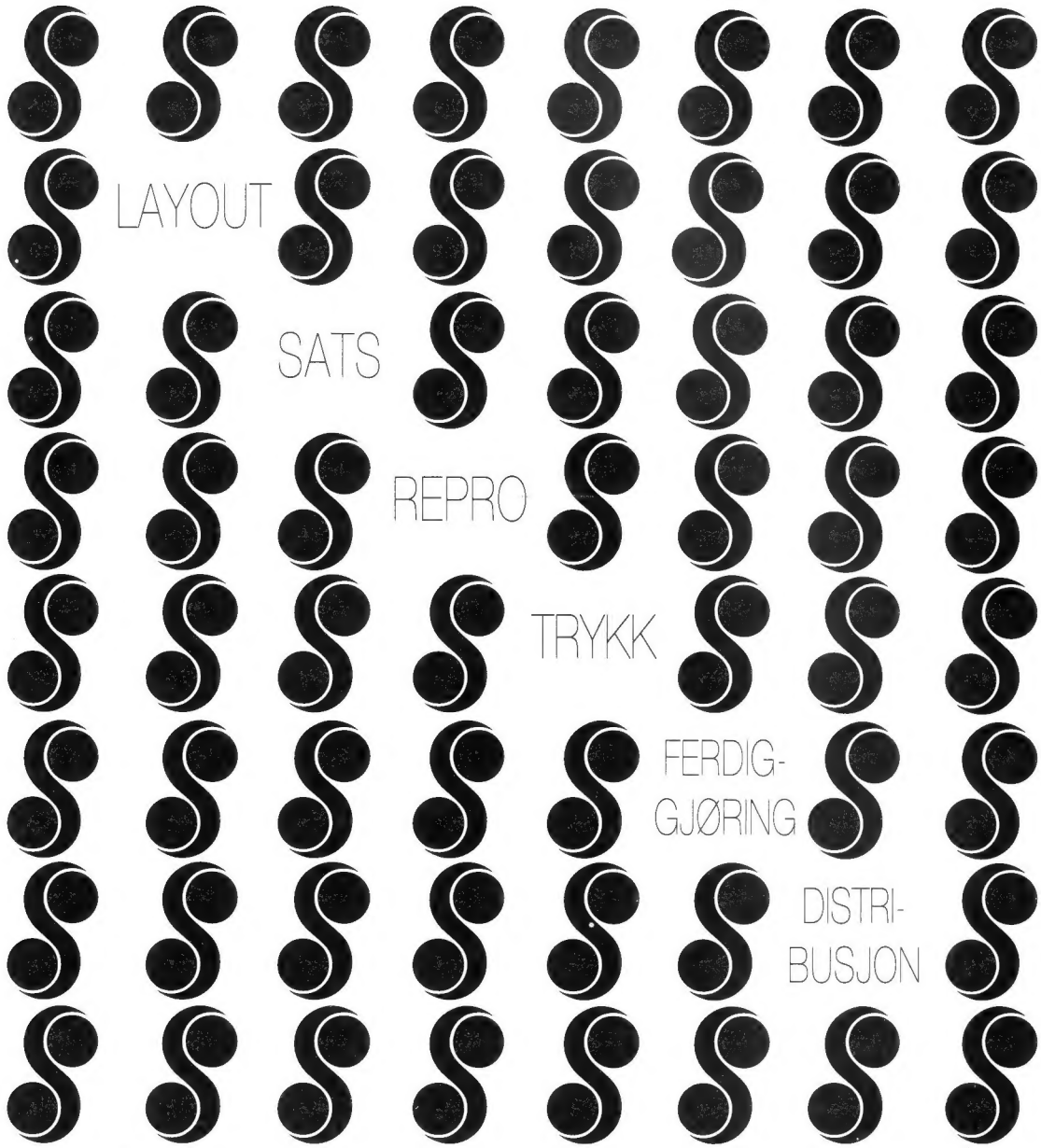

MED KVALITET I 90 ÅRENE

TRYKKSAKLEVERANDØREN
SOM TILFREDSSTILLER DINE BEHOV

Ring for nærmere informasjon

SANDVIG A/S

SATS • REPRO • TRYKK

TLF. (09) 88 49 11 FAX (09) 88 24 87

Dette bladet skal til følgende hedersperson:

Cpost

Returadresse:
TEGN
postboks 162
1473 Skårer